

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vse leto 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hoče sam prejeti, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbu brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne odira. — Za oznanila se plačuje od petostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se se izloči frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnništvo naj se blagovoliše pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Ricmanjensia.

Ricmanje, meseca septembra.

V zadnjem času se je opetovano čulo, da namerava državna oblast v kratkem rešiti ricmanjsko afero v prilog Ricmanjcev. Takisto se tudi govori, da se je v Rimu uvaževalo, ako bi ne bilo umestno podeliti privilegij slov. bogoslužja — izključno Ricmanjem. Toda misel na to se je opustila, ker je kardinalski kolegij prešinil strah, da bi v tem slučaju tudi vse druge bližnje vasi posnemale zgled Ricmanjcev in zahtevale slov. bogoslužje. Le bodita brez skrbi, gg. Nagl v Trstu in Sarto v večnem Rimu! Izjemši nekaj popovskih privržencev, devičarjev in devic, ki jih je počel v poslednjem času vzgajati kaplan v Boljuncu po zgledu in navodilu ljubljanskega škofa, gori že davno ves Breg za slovansko bogoslužje. Tega stremljenja ne zajezite več v narodu z bajoneti in običajnimi nasilstvi! Vašim bratovščinam se smeje v pest že vsako zavedno krščansko dete, pravim dete, ker so že otroci pokazali tržaškemu škofu — kako neskončno da jim imponuje sveti blagoslov in bahata ošabnost tržaškega škofa, ko se je drznil svoji preveliki domišljavosti o znani škofski priti v Ricmanje, češ da bodo ljudje, ko bodo videli pred seboj njega, namestnika apostolov, kar popadali pred njim na kolena! Da vam, gospoda, nekoliko pojasnimo čuvstvovanje Brežanov, vedite, da se je Breg že davno zavedal svojih narodnih pravic, ko sedanjega tržaškega škofa ni bilo niti še v povojih. Vsem Brežanom je znano, kako so nekoč v Bregu blamirali pokojnega škofa Glavino na neki vizitaciji samo zato, ker je bilo tamošnje ljudstvo prepričano, da mu srce ne bije več toplo za narod, marveč, da ga miče politika Primske kurije — zato jih tudi ne moti dejstvo, da se c. kr. županstvo v Dolini po starem kopitu smatra nekako za blapca okrajnega glavarstva v Kopru in da osebna nasprotja nekaterih prva-

kov ločijo začasno vas od vasi, če ne v resnici, pa vsaj navidezno. Toda narod v skupnosti neguje eno samo misel — čuvstvo slovenske vzajemnosti. Osebnost mrzije se izgube in videli boste v kratkem ves Breg po koncu, kakor enega samega moža, takrat se prepričate, da se ricmanjsko pereče vprašanje ni porodilo v Ricmanjih, ampak v narodu sren Brežanov. Ker že govorimo o Bregu, dotaknimo se še neke malenkosti, ki je tudi značilna. V Borštu je poštarica gospa Mušič, ki je zelo pobožna in brumna ženska. Opažamo, da se že nekaj časa sem „Slov. Nar.“ ne oddaja redno naročnikom v Borštu in Ricmanjih. Je-li morda tudi le-sem posegel anatem škofa Jegliča? Nekateri naročniki zatrjujejo, da se „Slov. Nar.“ prijemlje prstov gospe Mušičeve, da ga neče dati iz rok. — Se-li boji gospa večnega pogubljenja, ako bi izročevala list njegovim naročnikom? Ali se pa nadeja, da dobi kakor grof Marenci kako odlikovanje iz — Rima? Bodite pametni! Če „Slov. Narod“ piše laži, obsodi se sam, če pa piše resnico — zakaj se ga bojite? Resnica je Bogu ljuba, četudi je zopna gospodom duhovnikom.

Uredništvo „Slov. Naroda“ opozarjamo na rečeno okolnost, naj pazi na taka lopovstva in se pritoži proti takemu postopanju na merodajnem mestu. Sedaj še nekaj!

C. kr. glavarstvo v Kopru je izdalo ukaz na Ricmanje, da mora vsaka družba naznanjati novorojence in mrtvece župniku v Katinari. Vprašamo glavarstvo, po katerem zakonu? Odgovora na to seveda ne bomo dobili, ker za nas, kakor se zdi, niso veljavne postavbe. Naravno, da se nismo upognili samovolji uradne oblasti; no, zato nam pa glavarstvo pošilja dan na dan orožnike od hiše do hiše povpraševati, kdo je na novo prišel na svet, in koga so odnesli na pokopališče. — To pojasnjuje, kako skrbi politična oblast na Primorskem za veljavo državnih temeljnih zakonov

in za osebno svobodo poštenih državljanov. Meni nič tebi nič je spravilo po ovinkih vse prebivalstvo ene občine pod nadzorstvo policije, ne da bi bil en sam občanar zakrivil kako hudo delstvo. Tako krščansko in ljubeznivo ravna z nami rimska-katoliška cerkev v zvezi z glavarstvom, orožniki in bajoneti in upravičeno bi lahko vprašali s Kristom: „Kaj ste me prišli lovit z balijami, meči, orožjem, dasi sem bival očitno med vami“. Vsi Ricmanjci od starčka do zavednega otroka smo izjavili pred drž. oblastjo, da se hočemo ločiti od rimsko-katoliške cerkve, ker je ravnanje in ravna z nami hujše kakor mačeha. No, po zakonu, ki je znan pri nas že vsakomur, bi nas morala pristojna politična oblast vpisati med one državljane, ki ne pripadajo nobeni konfesiji, dokler bi ne dokazali, da smo bili sprejeti v kako drugo cerkev. Toda katoliška cerkev nas noče odpustiti — ne iz ljubezni — temveč zato, da bi nas nadalje bičala, mučila in izsesavala, oblastvo pa nas pušča brez obrambe in še pomaga, da nas cerkev po nedolžnem preganjanju in tepe. Pri tem nas tolaži le zavest, da trpimo za pravico in resnico. Saj so preganjali in mučili na križ farizeji in svetohlinci celo Boga, saj je dala bičati taista cerkev po svojih nemških škofih tudi Metoda, saj je sežgala na grmadi Husa in toliko drugih vemož samo zato, ker so bili pravičniki! Obračamo se na uredništvo „Slov. Naroda“ v trdnem zaupanju, da nas vzame v svojo obrambo, da se bo zanimalo za naše težnje in vzpodbujalo naše poslanca, naj nas za božjo voljo ne puščajo osamljene, izpostavljene samovolji škofa Nagla in z njim zvezanih političnih oblastev. Naša borba se ne tiče samo nas, marveč vsega našega naroda. Naj je že naše prepričanje o veri kakršnokoli, gotovo je, da se borimo za svetinje vsega slovenstva, saj zahtevamo, da se nam zagotovi popolna sloboda vesti in to na temelju državnih zakonov ne glede na spletke

rimске kurije in njenih slepih organov. Vsakdo naj se zveliča kakor najbolje ve in zna, a mi zahtevamo, da nas oblastva ne devajo brez postavnih razlogov, radi konfesije pod nadzorstvo policije, in naj nam ne pošiljajo orožnikov v hišo prežat na vsako našo stopinjo, kakor da bi bili tatovi, razbojniki in hudodelniki! In zakaj vse to! Samo zato, ker nočemo več biti rimski katoliki in ker se hočemo zediniti v veri s svojimi krvnimi brati, s katerimi upamo biti zveličani, brez njih pa pogubljeni. Svoji k svojim! O.

Škof v Senožečah.

Difficile est satyram non seri- bere: Težko je ne pisati zbadljivo, če se hoče po vrednosti opisati nad vse klavni sprejem škofa Bonaventura pretečene sobote popoldan, prišedšega v naš trg, da se nesmrtno blamira s sprejetjem nekaterih ženskih otročev in soldaških Mick v takozvano Marijino družbo. — Izvemoših onih dveh cunj na cerkvenem stolpu ni plapolala niti ena zastava škofu v pozdrav. Vladika je gledal nekam malodušno med redke vrste radovednežev, ki so šli si ogledat tega sicer v resnici pobožnega ali skrajno versko fanatičnega in vprav srednjeveško mislečega škofa. Celo kadar pride rubit davčni eksekutor ali sodni organ, ga ljudje lepše sprejmejo. — Njega »prevzvišenost« je svojemu škofovskemu dostojanstvu primerno izstopil pred nekim hlevom (!) ob glavni cesti. Sprejel ga pravzaprav ni nihče. Ni bilo ne enega obč. svetovalca, nobenega zastopnika tukajšnjih uradov, ne požarne brambe, niti duhovnikov iz sosesčine, niti šolske mladine in tudi ne pri takih sprejemih že obvezne belo oblečene deklice, ki bi mu deklamovala pozdrav in podarila šopek. Med ironičnim nasmevanjem okolustojčih

jo je pobrisal višji pastir v župnišče, da se nekoliko oddahne od neprijetnega presenečenja, ki so mu ga pripravili s svojo res obšudovanja vredno pasivnostjo zavedni senožeški tržani. Zvečer je spovedal nekaj šoli odraslih otrok, nekaj naškofaradovednih in vse prej ko pobožnih deklet in cel tucat starih ženščet, nakar se je med hrupnimi »pereat-škof«-klici vrnil v farovž nazaj, koder mu ni dišala ne pijača ne jed ter se je ulegel hitro na svoje lavcike in na njih kaj nemirno zaspal, dokler ga niso iz težkih sanj zbudili zvoki mačje godbe, ki mu je v znak pomilovanja nad toliko blamažo nemurno svirala v srce segajoče žalostinke, ali škof niso bili niti toliko taktični, da bi se prišli zahvaliti. Vis-avis pa so se ob glasovirju pozno v noč samega veselja, da imamo v svoji sredi cerkvenega kneza Jegličevega kalibra, zabavali tuji in domači gostje. Prej tako predrzne in nesramne Marijine device so postale namah nekam ponižne in jedva jih je ob sprejemu bilo opaziti.

Še bolj imenitno se je završila nedelja. Že na vse sgođaj so pridrveli iz Hrenovic in Slavine Marijine device s svetnjicami in dvema zastavama. Večina njih je bila tešča radi obhajila. Duhovna opravila so trajala ves dopoldan. Ni ga, ki bi vedel povedati, kaj da škof pravzaprav pridigoval. Spravil je skup neko zmes, ki ni imela ne nog ne glave. Ljudje so že med pridigo ozlovoljeni odhajali in vsi so danes mnenja, da slabše in bolj konfuzno ne more pridigovati zadnji hribovski kaplan. Pokosi ga celo priznana slabi in najjvno-plitki g. Malaslužba. Potem se je vršil spoved iz cerkve v farovž. Sprejaj so šle tuje device z zastavami, potem so sledile naše domače Kristusove neveste in končno prevzvišeni s spremstvom. »Device«

LISTEK.

Izgubljeni goldinar.

Napisal Oskar Kamenšek.

Hanzi je stala na trotoarju in žalostno gledala na omrežje, ki je pokrivalo občestni kanal. Pod omrežjem, v kanalu pa se je svetil goldinar, svetel, čisto nov.

Malo poprej je šla mimo, poslovala se je od moškega, in v tistem trenutku ji je bil pal denar iz rok, se zakotalil po trotoarju in zdrčal po nesreči v kanal. Zavrnila je natiho Hanzi, moški pa je odšel in se ni brigal za Hanzino nesrečo. Odšel je in morda je ne vidi več nikdar, ali če jo vidi, je ne spozna — zakaj pač? Ljubil jo je in plačal je, in kaj ga briga drugo!

A Hanzi je izgubila plačo in žalostno je stala na trotoarju, prav pri omrežju.

Zbrale so se polagoma druge; prišla je Grete, prišla je Tončka in Ilonka — in povedala jim je Hanzi o svojem goldinarju. Pa so stale okrog nje, se pripogibale in gledale skoz omrežje, v kanal, kjer se je svetil na vrhu umazan goldinar, okrogel, lep. Pomilovale so jo in vsem je bilo hudo za denar.

„Kaj si delala, tepica!“ je dejala napol jezno, napol sočutno Grete. „Pa bi bila pazila!“

Prišla je celo Mici, največja Hanzina sovražnica, zvedela je o nesreči, in celo ona jo je pomilovala. V polukrogu so stale okoli kanala, zrlle na denar in mislile, kako bi ga rešile.

„Da bi vsaj dobila može, ki čistijo kanale, morda imajo ključ od omrežja“, je rekla Hanzi in vzdihnila.

„Saj res — ali kje so? Čaki, potetem in pogledam po bližnjih ulicah — morda vendar kje snažijo“ ...

Potekla je Grete, in čakale so jo. Ni se kmalu vrnila, ali ko se je vrnila, je dejala, da ni nikjer nikogar.

„Kako torej, kako torej?“ je vpraševala žalostno Ilonka in zmajevala z glavo.

Prišel je mimo policaj, in skoro bi bile vse zbežale. A Hanzi je ostala pri omrežju in niso je hotele zapustiti.

„Narazen prosim, moje lepe dame!“ je dejal stražnik in pristopil veselo blizu. „Narazen prosim, saj veste, da ne smete obstajati.“

Bil je to dober in usmiljen policaj, in ko so mu povedale, kaj se je dogodilo Hanzi, se je nasmejale, odšel in jih pustil ob kanalu.

„Istenem,“ se je razjela Hanzi, „da bi vsaj imele kako palico!“

V tem pa je prišel po cesti gospod Anton. Mlad, eleganten mož je bil, z malimi brčicami in velikimi lasmi, in hodil je sključeno. Ženske niso vedele, kaj bi bil; za študenta je bil malo prestar, uradnik pa tudi ni bil, zakaj pravil jim je vsak večer, da spi zjutraj do desetih. Prišel je namreč redno vsako noč ob 12. uri po cesti, ustavil to ali ono, odšel z njo, čez pol ure se je poslovil, in nji sta se lesketala v roki dva goldinarja. Protežiral pa je Hanzi, zakaj zdela se mu je najlepša.

Zato so mu rekale doktor in imele so veliko spoštovanje pred njim in njegovim denarjem. Govoril ni dosti, tupatam je vzdihnil in dejal:

„Tako se moramo mučiti na svetu,“ nato pa je povedal, da bo spal jutri do desetih in da je soliden človek.

Prišel je tedaj gospod Anton po cesti in v rokah je imel palico s srebrnim ročajem. Ko je zapazil gruho, je krenil na trotoar, in se ji pridružil.

„Servus, doktor,“ ga je pozdravila Hanzi. „Tako se mi je zgodilo ...“

Povedala mu je nesrečo, ki jo je doletela.

Vse so se sklonile nad omrežje in zrlle pozorno na Antonovo palico.

Nič ni bil odgovoril, samo nagnil se je in vtaknil palico v kanal. Premikal je goldinar, skušal ga vzdigniti,

ali ni šlo. Tedaj pa se je spomnil in vprašal Hanzi med delom:

„In kaj mi daš v plačilo, če ti ga dobim?“

Nasmejale so se vse in se drezile s komolci, Hanzi pa je odgovorila:

„Pojdeš z menoj.“

Zmignil je z rameni, niso vedele, ali mu je odgovor ugajal ali ne — dejal pa ni nič.

Nato se je vzravnal, se oddihnil in pogledal po damah.

„Nič ne bo —“

Obenem je pokazal na prižigalca, ki je ugašal občestne svetilke. Pogasil je drugo za drugo, cesta se je zavila v temo, v kanalu, pod omrežjem pa se je še bolj lesketal Hanzin goldinar, lep okrogel, na vrhu umazan. In vsi so stali tam in vsem je bilo žal goldinarja.

Tedaj se je pridružil gruči še eden. Star voznik se je privozil s svojo kočijo mimo in ker je bil malo vinjen, se je pripeljal tik trotoarja, ustavil in povprašal, kaj da je.

Zlezal je z voza in si ogledal nesrečo.

„Kruha bomo dali na bič, pa bo“ — je zagodrnjal.

Vsem so se zjasnila lica in nova nada jih je spreletela.

Tončka je stekla k vogalu, kjer je

še k sreči stal prodajalec klobasic, in je kupila kos kruha.

Zopet so se vse sklonile, celo doktorja je zanimalo; postavil se je tik Hanzi in ko se je pripognil, je položil roko okrog njenega pasu, kakor bi se opiral. Hanzi je zrla v kanal in se ni branila doktorja, ta pa jo je zdajpazdaj pritisnil močnejše k sebi.

Voznik je prilepil na konec svojega biča kruha, segel z bičem v kanal in skušal prilepiti na kruh goldinar. Čisto nizko je čepel in marljivo poskušal svoje delo. Tedaj pa se je nasmejale in se prevrnil na cesto.

Smejale so se in vsi so se čudili, zakaj se smeje. On pa je zaklical med smehom:

„No škoda ga je — tisti te je zastoj ljubil.“

In tako smešna se mu je zdela ta misel, da se je smejale venomer.

Hanzi pa je postala jezna, hipoma ji je pošla vsa žalost po goldinarju, in vstala ji je misel, da kaznuje predrzneža.

„Kaj bi se kahljal“, mu je zaklicala, „reši mi raje goldinar!“

In voznik se je spet spravil na delo in posrečilo se mu je, da je prilepil denar na kruh.

Zavriskale so vse veselja, še bolj so se sklonile nad omrežje in voznikovo glavo. V tem pa je bila prešla Hanzi

so se potile od same zadrege. Slabo znamenje je bilo tudi, da se je »regimentstamburci« od drugega bataljona, ki stacionira menda v Slavini, zlomila med sprevedom »fana«, ki jo je ta dan slučajno nosila. Ljudje so s tih pomilovalnostjo gledali ta klavni spreved. Nič ne žalimo resnice, če rečemo, da je v cellem komaj šest oseb, toda samo poskusilo, pozdraviti škofa ali še ti le iz raztresenosti in ne da bi se tega zavedali. Pokleknil pa je en sam meščakar. Marijin regiment je potem defilirал pri župnišču pred vrhovnim poveljnikom Marijine armade — škofom, ali »nach der Truppenrevu«, pravijo, da je postal slednji nekam slabe volje ter se podal takoj k obedu. Toda sedaj je prišlo velikansko presenečenje. Ves teden se je širokoustil g. Malaslužba, kako epohalno vlogo bodo igrale device. Govorilo se je z velikim pompom o banketu Marijinih devic v javni gostilni. In uboge zapeljane revice so res čakale, da se jim kot gostom po končani cerkveni slovesnosti, pri kateri so služile za parado, preskrbi vsaj dostojen obed. In še se pomisli, da so se pripravljale na slovesnost skoro celo noč ter prišle tri do štiri ure daleč, da so prisostvovali ur trajajočim cerkvenim ceremonijam ter poslušale škofove utrudljive otrobe in da jih je bila večina tešča, bi bil obed v Senožedah gotovo neizogibno potreben. Alimesto obeda so dobile ob splošnem razočaranju par škofovih neslanosti: Neko popče pa jih je odpravilo z besedami: »Ljube moje device, vem da ste lažne in žejne, pa to nič ne stri, saj boste kmalu doma. Tako želijo škof.« S temi besedami jih je odslavil, sam pa se šel »futrati« v farovž.

In uboge ovčice so ubogale svojega pastirja ter tudi res odšle med homeričnim krobhotom občinstva sramotno, in ne da bi se upale le pogledati v stran, skozi trg in so šele daleč zunaj trga naložile svoje Bogu posvečene kosti na ondi pripravljene lojtre. Farji pa so si pri polnih ekledah in ob nezasušenem vinu v farovžu na varnem mli roke nad toliko neumnostjo zapeljanih rev. Ogorčeni klici so se slišali nad to farško nesramnostjo, ki kriči v nebo. Ljudi, ki so tako neumni, da jim tudi taka brezstidnost ne odpre oči, pač radi prepustimo farški bandi. Hrenovške in slavinske device pa nosijo od nedelje dalje ime: »regiment — Bežji!« Posebno smo bili radovedni na naše senožeške farške pedrepnice, ob katerih se je toliko slinilo naduto naše kaplanče. Odkrito priznamo, da smo pričakovali kaj več. Kajti to, kar smo videli v nedeljo, je res »bedna« družbica, med katero pač tiži le takozvani izmeček, ki ga končno nikjer ne manjka. Naša dekleta pa so sijajno pokazala, da so značajna in vrla, zato je jim slava!

vsa žalost in želja po izgubljenem, in ko je voznik s trudom, pozorno in počasi počasi vzdigal iz kanala bič proti omrežju, je pocuknila skrivoma doktorja in se izločila iz gruč. Stekla je naglo na voz in povlekla gospoda Antona s seboj. Vzela je vajeti v roko in pognala konje.

V tem je oni privlekel goldinar do omrežja in tedaj je zdrdral voz. Začul je Hanzin smeh, vzdignil se je naglo — bič se je zadel ob mrežo, goldinar je padel z biča nazaj v kanal...

In čeprav so se vse naokrog razžalostile vsled tega, so se vendarle smejale Hanzini prevari in vozniku.

Voznik pa je cepetal z nogami in kričal:

»Počakajte, počakajte!«

Zene so se zbale kriča in škan-dala, razpršile so se po ulici, kočija s Hanzijem in doktorjem je izginila v temi, voznik pa je držal bič v rokah in tekal vinjen po trotoarju semtertja.

»Prokleta baba, prokleta baba!... Uniči mi konja in vse!«

V tistem času pa se je bil gospod Anton že popolnoma razvnel. Jako mu je ugajala Hanzij, ki je tako spretno in izurjeno, v najhitrejšem trahu vodila konje po ulicah. Vzela mu je palico,

Prav iz aree privoščimo torej »izmeček« našemu pretepaškemu polnohlađarju. Gospod kaplan, dober tek! Sramovali ste se jih Vi sami, ker sicer bi ne bili najeli tujih devic, da so prišle v nedeljo pokrit domačo sramoto. Sramoval se jih je i škof, ker sicer bi jih lačnih in žejnih ne bil takorekoč odpodil iz Senožeč, tako nekristjansko. Ima dohodkov na leto skoro 70.000 K, toda za device ni imel kosila. In potem naj kdo spoštuje takega škofa! Njegova nerodnost je rodila tudi tu sadove katoliški stvari gotove ne v hasek. Klavni sprejem, pogled na še bolj klavno kaplanstvo družbico in še marsikaj je spravilo škofa v slabo voljo, čeprav je hlinil (kar za škofa ni lepo) smeh na obrazu. Postal je perpleksen in v svoji zmešanosti je pozabil obiskati dr. Papačita in njega častivredno družinico. Pozabil se je dalje še zanimati za nedozidani »Marijin dom«, zaradi šigar kolavdacije je bil od vojaških vaj brzojavno odpoklican naš okrožni »Oberluftinženir.« Ker že govorimo o »Marijinem domu«, naj omenimo, da se še sedaj pokazuje za bližnjo bodočnost potreba špitale. Zato je ukrenil naš v špitalskih zadevah prebrisan »homeopatiš-dohatar«, da naj služi sedanja mežnarja za »provizoriš-špitale«, ki bo imel to prednost, da bo v kaplaniji in blizu tukajšnje medicinske fakultete. Nam se ta ideja ne zdi ravno napačna. Zato je z železno roko odpravil vse lajike iz kaplanije. Saj smo rekli, da kaplan pri svojih »operacijah« ne potrebuje priš. On zdravi in vprav avtokratični način. O tem bi lahko kaj več povedala nepozabna nam »kaplanova tetka«. G. kaplan, zakaj ste jo tako nekatoliško poglani po svetu? Ali Vam je bila morda premorajna? ... Ljudje si nekaj pripovedujejo, kar ima zase precejšen pečat verjetnosti. Morebiti se Vam kaj dezdeva g. Malaslužba? — In da preidemo nazaj na Papačijevo rodbinico, ki je nam, kakor bi rekli v »utic«, »famiglia prediletta« in koje usoda leži v naših rokah (capito g. dr. Perko?) so proti omenjenemu in žal opuščenemu škofu vsemu obisku govorile predvsem jezikovne težkoče. Kakor znano, je naš dični Eskulap rodu slavni Furlanov. Kot tak govori slabo laški, še slabši nemški, slovensko pa komaj artikulira. Ker pa je izza davnih časov sem tudi proč od slavne »patria dei Friuli«, je pozabil vrhu tega še svoj »simpatični« furlanski idiom, tako da natančneje vzeto ne govori nobenega jezika. O škofu pa je znano, da govori neprevede klasično nemščino in s hrvaščino primešano slovenščino. Malo težko bi se tedaj ta dva stebra svete naše vere pomenila, kako propagirati v našem sodnem okraju vznešeno katoliško stvar. Sicer nas malo briga, da tega laškega katolika ni nikdar pri maši, da je pregovoril svojo »dično« hčerko, da

proda za par borih hlač vero svojih furlanskih očetov, da je »mamaš« slovenska renegatinja, da nadebudni »papašitov« sin ne vidi cerkve nikdar odnotraj, čeprav pomaga kaplanu fabricirati hostje... in se puli in »maritra« za ustanovitev moške kongregacije. Basta, da je v tej »honetni« družbi g. Malaslužba večkrat prav »skrivnostno« sladko ginjen... V kratkem se osnuje trška šitalnica, ki bo sprejemala tudi ženske člani in gospe »vdovica« nam bo »v židani obleki« in židane volje (saj se bo šlo vendar za kaplana) razložila v posebnem »predavanju«, da je to res. Torej pogum »vdovica«! Laški dohtar, njegov nemškonalonalni krič — »sin« »devičar«, protestantska hči, »bele rokavice«, kaplan »polnohlađar«, »vdovica«, »kadet« z dolgo sablo, dvorni kaplan plešasti šteska in pa škof Jeglič z gospo Stermolinko in »lju-beznjivo hčerko« »Koritsnik« »dohtarja«, kako bi pogled na tako družbo vznášal človeka proč od tega sveta gori v nebeške višave!

In bržkone bi do tega tudi prišlo, da bi bil »prevzvišen« bolj informiran o jezikovnih kvalifikacijah g. vdovica, ki tako dobro razume dohtarjevo nemščino ter bi potemtakem lahko služila v visoki tej družbi za tolmačico. In to, kako bi bilo divno! Da so spravili škofa slabi njegovi lingvistični talenti že v marsikako zadržajo, je ji vendar znano. Zlasti slabo se mu godi, kadar gre v Rim referirat njega svetosti papežu »o stanju škofije«. O tem bi lahko povedali kaj več izza časa, ko je naš sedanji »slavnovladajoči« papež Pij X. izdal encikliko: »De democratia cristiana«. Ali to bi nas zavedlo pre-daleč. Raje že povemo ljudem, ki sploh še kaj dajo na našega škofa Toneta, kako mnenje ima o njem naš sv. katoliški cerkvi verno vđani vladar, Nj. Veličanstvo cesar Fran Josip I. Ko je bil nekoč škof Jeglič pri njem v avdienci, sprejel ga je cesar zelo neprijazno in mu v trpkih besedah očital, da je kranjska duhovščina podivjana ter ga nemilostno odpuštil. O d-takrat je ta vzorni škof pri cesarju v nemilosti. Da pa je kranjska duhovščina z malimi izjemami v resnici podivjana, nam jasno vsak dan dokazuje naš kaplan Kleindienst. Gospod kaplan, svetujemo Vam, da pustite ljudi na cesti v miru in se jim ne rogate iz »utice«, ker sicer Vas bomo prav radikalno naučili »bonos mores«! Tako, kakor delate Vi in Vaš »kompanjon«, delajo navadni smrčkavi, ki bi jih pa ne smel oponašati spiritual Marijine družbe. Sram Vas bodi!

S svojimi nazori, da ste več kot Mati božja, pa se pojte solit. V Trstu ste drugačnih misli... Raje povejte, če se v Mirni peči res niste tako obnašali, kakor se Vam je očitalo. Pripravljajte se raje na župniški izpit, je že zadnji čas, da ga položite. In

potem položite račune o tistih kronicah, ki jih pod različnimi pretvarami isterjate od šolskih otrok. Povejte dalje, kakaj ste zvišali tarif za maše sunaj Senožeč in kje do-bite denar za konjski »futer« in iz-lete s protestantkami. Dohodki pravi-te, da so majhni in vendar Vi ži-vite »na veliki nogi.« Ne verjamemo, da bi Vam podpore, ki Vam jih pošilja dobrodušna gospa H..... iz K..... zadostovale. Naučite raje Marijine hčere, da ne bodo tatice. Vi ne veste, kaj je učinila neka Vaša devica v nekom javnem uradu? Kradla je državi lastne predmete in gospe Kraljevi v Cažah svetle kronice. To so Vaši prvi sa-dovi! In potem pride škof ter se javno pajdaši z ljudmi, ki imajo na vesti tako drhal. In dalje, ali ni to javen škandal, daimate za službo božjo izvežbanega niti enega mi-nistranta? Gospod Gaberšek jih je imel vedno dovelj. Vam vzame »honetna« ženska družba menda pre-več časa! Ljudje govoré, da se nekaj ženite in Vi jim daste povod za to. In za vse to se škof ni brigal. Ljudje pa so dobili vsled tega o njem prave pojme ter ž njim obračunili za vselej.

S takim človekom se je škof Jeglič v nedeljo bratil v Senožečah pri pivu in »peršut« v kaplaniji. In da je to storil, smo mu hvaležni, ker je s tem le potrdil, da ni imel ob njegovem imenovanju »prst božji« nobene vloge. Ta škof je prišel vsaj 500 let prepozno na svet. Gospod kanonik Kalan bi nam morebiti skoro pritrdil v tem. Vsaj ko je izšla Can-karjeva »erotika«, je bil, seveda v drugi obliki, nekako takih misli. Škofov pohod v naš trg je zopet si-jajno dokazal, da Senožeče niso tla za klerikalne mahinacije ter da so njih prebivalci zavedni napred-njaki, ki ne bodo šli nikdar pod klerikalni jarem. Škof ljubljanski je za prerokovano mu blamažo bogatejši, kajti doživel je velikanski fijasko, kakor še nikdar. Sramotno jo je moral na večer odkuriti in boječ se, da mu ljudstvo javno kaj hujega stori, je poslužil se ligvorjanske morale pobegniti po stranskem potu v vsi naglici nazaj v Ljubljano, kjer se med številnimi londotnimi cigararicami in tercialkami brezdomno bolj var-nega čuti kot v skozni in skozni narodno-naprednih Seno-žečah. — Za eno pa smo mu dolžni posebno hvalo. Pokazal je neizpod-bitno, da je on glavni protektor farške korupcije. Verjamemo, da je to le posledica njegove velike omejenosti in verskega fanatizma, ki že meji na blaznost. Zdi se nam, kakor da bi nas bil prišel potrditi v boju, ki se je stoprav pričel. Škof je vliil le olja v že plapoléči ogenj stran-karskih strasti. Vrgel nam je roka-vico in mi gremo hrabro v vojno ter se bomo borili proti farški korupciji

z najostrejšim orožjem. Prihodnost bo pokazala, da bo poraz — na škofovi strani. V tem boju ne bomo poznali nič privatnih obzirov. »Kdor ne bo z nami, bo proti nam«, in pod to devizo se bomo borili ter si priborili končno sigurno zmago. Škofu pa svetujemo, da naj med nami ne išče ničesar več, ker bi se mu znalo sicer goditi slabo. Naj mu ostane nedeljski beg iz Senožeč v večnem spominu.

Iz obrtnega odseka.

Dunaj, 6. septembra. V stalnem obrtnem odseku se razpravlja sedaj o dodatkih k novemu obrtnemu zakonu. V 2. odstavku 1. točke se je sklenilo: »Za trgovsko obrt je smatrati taka kupčijska podjetja, ki se bavijo s prodajo blaga na drobno, za kar je potreba gotove prometne izurjenosti, trgovsko-tehničnega strokovnega znanja in primerne splošne izobrazbe, kar si je mogoče le pridobiti po daljši praktični porabi v taki obrti ali pa z obiskom primernih učnih zavodov. — Potem se je sprejel § 36, ki določa obrtne pravice. — Dolga debata je nastala pri § 37, ki določa, kakih pripomočkov in sredstev se sme posluževati obrtnik.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 6. septembra. V seji izvrševalnega odbora združene opozicije so bili člani ljudske stranke in desidenti najodločnejše proti splošni volilni pravici. V neodvisni stranki so bili nazori razcepljeni. Grof Apponyi in baron Banffy sta se izrekla za, grof Zichy, Polonyi, Barta in grof Csaky pa proti. Na Kossuthov predlog se je končno izvolil pododbor, ki naj izravna nasprotstva. — Deželna konferenca, ki jo skličejo socij-listi na dan 10. t. m. se bo bavila: vprašanjem s kakimi sredstvi bi se dosegla splošna volilna pravica, kaj se naj zgodi 15. septembra, ko se sestane državni zbor in ali se naj sklene splošni štrajk. Na shodu bo zastopanih 220 organizacij in 11 občin. — Sicer pa je skoraj gotovo, da se državni zbor takoj prvi dan zopet odgodi, ker bo koalicija odložila obtožnico proti sedanjemu ministru. — Baron Fejervary pride najbrže že v soboto na Dunaj, da dobi cesarjevo pooblastilo za odgoditev državnega zbora.

Trgovinsko pogodbo s Švico.

Dunaj, 6. septembra. Ravno kar se je podaljšala leta 1892. sklenjena trgovinska pogodba med Avstrijo in Švico do 31. decembra 1905. Do tega časa je upati, da se dožene nova trgovinska pogodba.

Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 6. septembra. Voditelji grških vstajev so sklicali vse občin-

Dalje v prilogi.

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Prvi del.

(Dalje.)

Tomaž je čutil, da bi se ga Juri rad iznebil. Ali vendar se ni ganil. S tisto trdovratnostjo pravega prijatelja, ki ga ne preženejo niti osornosti niti žaljenja, je vztrajal na svojem mestu. Zavedal se je, da utegne že sama njegova navzočnost ovirati nameravano kupčijo in zato se ni zmenil za Jurjeve jezne poglede, nego se usedel na široko klop za mizo in čakal kaj se zgodi. Juri se je pač na tihem togotil, a vendar se ni upal odgnati moža, ki mu je bil petnajst let drugi oče.

Končno je prišel Rajmondo. Oblečen je bil v dolgo rjavo haljo in opasan z navadno vrvo, da je izgledal kakor kak menih. Bodalo z zlatim držalom, ki je tičalo za vrvo in bilo nanjo privezano z zlato verzičico, je kazalo, da Rajmondo ni duhovskega stanu. Dasi plemenitaš, je nosil Rajmondo proti navadi tistega časa dolgo brado, ki mu je dajala nekako častiljiv značaj.

Rajmondo se je, držeč roke prekrižane na prsih, najprej globoko pri-

klonil pred Jurjem in potem pred Tomažem ter z osladno ponižnostjo vprašal, kaj da ukazuje devinski vladar. Tomaž je obrnil svoje oči proti oknu, da se mu ni bilo treba zahvaliti za pozdrav, Juri pa je gledal v tla, da mu ni bilo treba odzdraviti. Rajmondo je to ignoriral in tiho čakal, da ga Juri ogovori.

»Gospod Rajmondo — sedite,« je končno po precej dolgem molku izpregovoril Juri Devinski. »Poklical sem Vas, da doženeva vprašanje, zaradi katerega tečejo že več let pogajanja med Devinom in med Oglejem. Pred leti je eden prvih prednikov odstopil patrijarhu pravih, imenovati častnega sodnika na Devinskem. Ta sodnik pa sodi v mojem imenu, iz česar nastajajo vedno nasprotja med menoj in med oglejskim patrijarhom in se porajajo časih prav težki in krvavi boji. Naravno je, da ne more dlje ostati pri tem.«

»Res je,« je hladno odgovoril diplomatični zastopnik oglejski.

»Da, tako je,« se je oglašil tudi Tomaž. »Temu razmerju mora biti konec. Devinski vladarji morajo zopet dobiti pravico, ki so jo imeli nekdaj. V to treba denarja, ker zastoj ne da patrijarh ničesar iz rok. Med tvojimi

podložniki, Juri Devinski, jih je dovolj, ki so pripravljeni, žrtvovati kar je v njih močeh, da lahko odkupiš od patrijarha svojo staro pravico. Jaz sem prvi pripravljen na to. In če bi moral dati svoj grad in svoja zemljišča ter si kot vojščak iskati kruha — ne bilo bi mi žal.«

Juri se je, čuvši te besede, naglo obrnil proti Tomažu.

»V ta namen bi mi torej lahko preskrbel denarja?«

»Da, ker gre za čast devinske grofije in za neodvisnost kraške zemlje od Furlanije,« je odgovoril Tomaž. »Zah-tevaj od nas denarja in dobiš ga, zahtevaj našo kri, in pripravljeni smo jo preliti. Ali za ničnosti, samo da bi ti uganjal norčavosti in lahkomišelnostjo, za to nimamo denarja in ne damo ničesar.«

Jurja je zdaj premagala jeza. Grozeče je dvignil pest in s hripavim glasom kričal:

»In Vi, plemenitaši in mestjani, ki ste moji podaniki, Vi bodete sodili moja dejanja in nehanja, kaj ne? Danes bodete milostno rekli: dajmo mu nekaj srebrnikov, da si kupi kako igračo, saj je preiden in ubogljiv; jutri pa bode-te našli, da se obšivi na mojih oble-

ake starejšine v okraju Lerina ter zahtevali, naj prestopijo k patrijarhatu, sicer jim bodo oropali in zažgali vasi. Starejšine so se najprej zatekli k turškim oblastim za pomoč, a ker je niso dobili, sprejeli so grške učitelje in pape, ko so jim jih vsilili vataši.

Carigrad, 6. septembra. Turški vojniki so pregnali Albance, ki so že več dni oblegali samostan Atanas pri Leški. Istotako se je vojakom posrežilo, da so dobili pri Krčevu v bitolskem okraju štiri proslule albanške roparje.

Položaj na Ruskem.

Petrograd, 6. septembra. Posebna komisija začne razpravljati jutri o volilnem redu za Poljake.

Odesa, 6. septembra. V mestu Baku je pravcata vojna. Armenci in Tatarji streljajo drug na drugega, vsled česar neprestano gori v mestu. Gubernator, mestni zastopniki in duhovniki prirejajo po mestu obhode, da bojujoči se stranki vsaj za nekaj časa prenehate s streljanjem. V pretečenem tednu je bilo na obeh straneh pobitih nad 300 oseb. Vojaštvo se vede pasivno. Ves promet na Volgi miruje.

Po sklepu mirovne pogodbe.

London, 6. septembra. Baron Komura in ostali japonski člani mirovne konference so takoj po podpisu mirovne pogodbe odpotovali v Boston, ruski delegatje pa v New York. Preden se baron Komura vrne na Japonsko, obišče še Kaniado.

Japonci pomirjeni?

London, 6. septembra. Takahira demantuje vest o revoluciji v Tokiju. — Istotako pa je došla iz Tokija vest, da so zborovali z velikega protestnega shoda prišli pred uredništvo vladnega lista „Kokumin“ ter vse razbili in razdajali. Počenjali pa so še druge izgrede.

Kaka usoda čaka poveljnikov ponesrečenega ruskega brodogradnja.

Petrograd, 6. septembra. V ruskih mornaričnih krogih se govori, ako se admiral Nebogatov z ruskimi ujetniki vrne na Rusko, bo brez pokojnine odpuščen iz službe ter izgubi svoje dostojanstvo in red. Enaka usoda čaka tudi ostale poveljnike, ki so se s svojimi ladjami vdali.

Zadnji boji.

Petrograd, 6. septembra. General Linevič je odpisal 5. t. m. carju sledečo brojavko. Dne 4 t. m. so skušali Japonci prodirati ob Mandarinski cesti. Začeli so že delati okope, toda po nekaterih streljih z naše strani so se umaknili. V Koreji so Japonci 3. t. m. napadli pozicije Kirin Nanzan-Segu ter so končno tudi zasedli z več bataljoni Nanzan in Segu.

kah predragoceni, da sem, gosteč svoje prijatelje preveč, potrošil in kaznovali me bode s postom. Pa ne pojde tako! Vi, Tomaž Retinski, menda ne morete pozabiti, da ste bili nekaj moj varuh. Navadili ste se ukazovanju. Ali nečete morda vstopiti v devinski samostan? Tam bi vas lahko porabili kot učitelja. Brezovka bi vam prav dobro pristojala. Gospod Rajmondo, začniva, če vam je prav, s pogajanji. Kaj sodite vi na Devinskem? 24

„Uboje, tatvine in zakonolomstva, ki jih store plemenitaši, mestjani ali kmetje.“

„Te sodbe izrekate v mojem imenu. Koliko je patrijarh pripravljen plačati, da preide sodstvo popolnoma v njegove roke in da se bo sodilo v njegovem imenu?“

„Tega sploh ne morete storiti,“ se je oglasil Tomaž. „Tu ne gre toliko za pravico tistega, v čigar imenu se sodbe izrekajo, kakor za pravico tistih, ki se sodijo. Da žele duhovniki na Devinskem, naj bo patrijarh njih sodnik, to je naravno, mi posvetnjaki pa ne bomo priznali drugega za svojega sodnika, kakor devinskega vladarja. Nas ne smeš izročiti oglejskemu patrijarhu.“ (Dalje prih.)

Rusija kupuje vojne ladje?

London, 6. septembra. Potniki, ki so prišli v New York na parniku »Kaiser Wilhelm«, pripovedujejo, da je bil na parniku Charles Eliut, ki ima naročilo ruske vlade, da nakupuje vojne ladje. V prvi vrsti bo baje posredoval za nakup argentinskega vojnega brodogradnja.

„Sveta vojna“ v Maroku.

Pariz, 6. septembra. Odgovor na francoski ultimatum se prikaže v soboto. V političnih krogih se boje, da bodo fanatični sultanovi svetovalci pregovorili sultana, da mesto zadoščenja Francoski proglasi »sveto vojno«, ki bi imela nedosežne posledice.

Divjaki v Afriki so — Angleži.

Berolin, 6. septembra. Iz Johannesburga se poroča, da so se pojavili nemiri med kitajskimi delavci v rudnikih. Angleški lastniki rudnikov in njihovi uradniki postopajo namreč z delavci zverinsko. V nekem rudniku so vsak dan pretepli nad 40 delavcev s usnjatimi jermeni toliko časa, da je kri v potokih tekla od njih. Ko se je zvedelo za trpinčenje v Londonu, je izdala angleška vlada strogo prepoved. Od tedaj pa si predstojniki rudnikov izmišljajo drugačne muke, kakor, n. pr. obešanje na eni roki ves dan itd. Ni čuda, da se tako trpinčeni delavci puntajo.

Dopisi.

Iz Medvoda. Prisiljeni vsled nesramnega napada v sobotni „Slovenec“ številki na nas, toda neradi smatramo nečastno ozirati se na brezimno klerikalno blatenje, odgovarjamo sledeče na imenovani sramotilni članek: Je omenjati nepotrebno, da nepodpisani brbljač meri s svojim klobasanjem v prvi vrsti na osebo spoštovanega veleposestnika g. Fr. Jarca, da bi ga, če bi ga bilo mogoče, ogrdil, vse samo radi volitev, in naslikal domačinom kot hudega nemčurja; o tem namreč dovolj jasno pričata konec in pa neki stavek v sredi; vse ostalo pa je le nekaj udar — a jako slab — za „smrti“ udarec na Jarčevo osebo. O Fr. Jarcu — nemškutarju — ne bomo izgubljali nobene besede, ker vsi poštenjaki dobro vedo, da je bil in ostane vedno le pristen Slovenec-naprednjak, nikdar pa klerikalni bebec, pristaš tiste kužne, gnile stranke, ki je provzročala — odkar se je vgnezdila med Slovenci — le zlo, smatrala za svojo sveto nalogo, ovirati vedno in povsod narodno probujo in ki še sedaj dela le na to, da ljudstvo tava v temoti, da ostane po snujeno, seveda, da ga potem tem lažje izsesava, pristaš take stranke pravimo, pa naš veleposestnik nikdar ni bil in tudi ne bo. Sicer pa dobro vemo, da vam on ni trn v peti, ker je — v vaših očeh — zatajil narodnost, temveč ker ne trobi v vaš zviti rog, ker je prostomisleč, svoboden človek. Pokazali ste pač na mnogih krajih dovolj jasno, kako nizko cenite narodno svetinjo; je pa spoštovati tudi ne morete, ker to bi nasprotovalo vašim načelom. Prepričani smo, da, če bi bil g. Fr. Jarc klerikalec, bi mu bilo dovolj ljeno vse, brezverstvo, nemčurštvo itd., vse bi bilo prikrito s plaščem vašega usmiljenja, samo da bi bil njegov žep odprt za vaše podle namene. Kako vam je bil on dober mož, ko je bilo treba prispevati za škofove zavode, kako bil usmiljen, ko je odpustil nekemu črnuhu, ko ga je bil prosil s povzdignjenimi rokami odpustčenja, skratka, bil je vedno mož vzornik, kadar je bilo treba nasičevati farško bi sago. In sedaj? Sedaj pa, ko so obč. volitve predurmi in tudi on ne pleše na Brencetovo piščalko, sedaj pa je vse drugo, samo pošten Slovenec ne. Vi pa še dovolj, da ste njega in še nekoga drugega zaznamovali nemčurja, tudi njegovi letoviščarji so vam na poti; a zopet ne, ker niso Slovenci, temveč ker bi vi s svojim blatenjem radi odvrnili njihovo poletno posejanje Medvod in s tem škodovali g. Franu Jarcu. Kako ste vendar otročje neumni! Dobro veste, da g. Jarc nima nikjer napisane: „Hier werden nur die deutschen Sommerfrischler aufgenommen“, da je tu vsakdo dobrodošel — samo klerikalec — menda ne. Naravno pa je, da se Nemci sprejmejo, ako se prvi priglase, ravnotako kakor ljudje druge narodnosti. Če ste vi tako domoljubi, zakaj vendar dopustčate, da si vaš klerikalec voli letovišče v Švico ali pa Lurd; slednji menda zato, da vas potem „futra“ skozi pol leta s tamošnjimi čudeži, o katerih je le toliko prepričan, da mu bodo polnili žep; merodajen pa toliko, kolikor neki loški kaplan v ba bištru. O tukajšnjih letoviščarjih pa moramo reči, da se obnašajo povsem

taktno, ker dobro vedo, kje so. Tu ni nobenega izzivanja, nobenega „hajlanja“. Če pa nimajo tistega daru od sv. Duha, da bi jih, ko govorijo nemščino, vsakdo umel v svojem materinem jeziku, to bi bila pa krivda preje kot naša vas klerikalcev, ki bi z dosego tega daru od sv. Duha ne samo odvrnili mnogo narodnega pohujšanja, temveč si pridobili tudi dejansko hvalažnost vseh Nemcev, to je, ves tisti denar, ki ga morajo ti izdati, da se mu bo vredno naučijo tujih jezikov. Pomislite, koliko cerkva lurske matere božje bi lahko zidali in koliko škofovih zavodov, koliko romanj brezplačno lahko napravili in vpeljali drugih pobožnosti, ki so zvezane vedno z denarnimi stroški! O postaji pa izpregovorimo pozneje, kakor bo tudi odgovoril g. „kavarne“ Leykam ravnatelj sam, ako se mu bo vredno zdelo. Omenjamo le še, da „Slovenec“ članek preveč laž do predznanega stavka; a ta stavek: „ni čuda, da smo ravno Slovenci tlačeni narod“ — vzrok, ker imamo sami med seboj dosti čudnih značajev — je pa tako resničen, kakor še ne izlepa kaka „Slovenčeva“ trditve. Verjemite, če bi ne bilo med nami toliko čudnih značajev — in to ste vi klerikalci — potem bi Slovenci imeli pravo zlato dobo. V svojo sveto dolžnost pa si štejemo pripomoči po svojih močeh, da stremo čimprej gada, ki smo ga nosili in gojili toliko časa na svojih prsih, ker smo prepričani, da bode z uničitvijo klerikalizma odstranjena tudi največja nadloga, ki tlači slovenski narod.

Medvodčani.

Iz Vidma na Štajerskem. Tukaj je bila dne 9. avgusta zopet občinska volitev, ker se je ona, ki se je vršila lani, vsled reklamacije od klerikalne stranke po namestnji razveljavila. Pa tudi letošnjo volitev je zadela ta posebna usoda, da se je pričela, a končala se ni, ker jo je g. okr. glavar, ki je stopil v volilno dvorano po tem, ko je odvolil III. razred in tudi že nekaj volilcev II. razreda, ustavil. Zakaj se je pa to zgodilo? O tem, kakor tudi o volitvi sami ter nje pripravi je mazeljini dopisnik v štev. 33. „Slov. Gospodarja“ z dne 17. avgusta prav obširno, vendar pa ne vse resnično poročal. Da pa slovensko občinstvo po naši širnejši domovini pravo resnico izve ter spozna, kako znajo ravno tisti, ki bi morali resnico — to nebeško hčer — najbolj ljubiti, resnico zavijati, hočem o tej volitvi podati povsem resnično sliko. Imenik volilcev, ki je prva podlaga obč. volitve, izkazuje za to občino 623 davkoplačevalcev ter ga je sestavil in razdelil v tri volilne razrede g. davkar v Brežicah, tako da ima vsak razred toliko volilcev, kolikor jih plača tretjino vsega direktnega davka; tako ima prvi razred 18 volilcev, ki plačajo že eno tretjino tega davka. Ker pa ima voliti vsak razred po 8 odbornikov in 4 namestnike, ako je v občini čez 600 volilcev, ter mora imeti po obč. vol. redu za Štajersko I. razred vsaj dvakrat toliko volilcev, kolikor voli odbornikov in namestnikov skupaj, torej v tem slučaju vsaj 24, je bil torej imenik nepostavno razdeljen. Na to nepostavno razdelitev so večši davkoplačevalci v občinski pisarni pravočasno ustmeno ugovarjali in je obč. tajnik rekel, da bo to prvo nedeljo župan povedal, kar se je baje zgodilo in ma je na to župan rekel: „Jaz ne bom nič popravil imenika, je že vse tako dobro, kakor je.“ Tukaj se nam vsiljuje vprašanje: „Zakaj pa ima župan zakone, da se jih ne posluži? Je li tako težko pogledati v dotični zakon?“ Da se pa zabrani zopetne reklamacije zoper „volitve“, je bilo treba pritožbe na oblastnijo, ker župan ni hotel popraviti imenika; pritožba je bila vložena pravočasno in odlok je izšel ravno tako pravočasno, vsled katerega bi moral župan uradno popraviti imenik. Pa strmi svet! Župan je več kot okr. glavarstvo, on tudi oblastvenega ukaza ni hotel izvršiti, dasi je bil za to še čas, ker le zadnjih 8 dni pred volitvijo se ne sme več volilnih imenikov popravljati. — Iz teh resničnih podatkov torej lahko vsakdo sklepa, kdo je zakrivil, da je bila volitev ustavljena. Nadalje je poročal dopisnik v „Slov. Gospodarja“ kako nepopisno veselje je zavladalo v njegovi stranki nad tem, da so vsi izbrani kandidati bili v III. razredu izvoljeni (med temi je bilo baje par analfabetov). No, mi jim vsem to nepopisno veselje prav radi privoščimo, saj jih je le malo časa trpelo. Sicer pa ni nikak čudež, da ste zmagali, in to bi se tudi ne bilo zgodilo, ako bi ne bili štirji sosedni župniki poleg domačih duhovnikov agitirali na vse mogoče načine, kajti ne kateri so letali od hiše do hiše, drugi zopet vabili volilce k sebi in jih rotili, naj nikar ne volijo onih Štajerčancev — Štajerčanjevih nemčurjev, starih liberalcev, breznačajnih ljudi, sovražnikov vere in slovenske narodnosti, kakor ti ljudje preradi imenujejo napredne moke, sploh vse tiste, ki ne trobijo v njihov rog. Eden kaplanček iz sosedne župnije je slovenske naprednjake celo imenoval „leparje“. Za take ljudi imamo mi le „fej vas bodi!“ Res je sicer, da se nekoliko kmetom, ki se pa

lahko na prste ene roke preštejejo, pošilja „Štajerc“ in to najbrže brezplačno; a zaradi par takih ne morete vse druge, ki še „Štajerca“ prav ne poznajo, imenovati Štajerčance in bogve kako še. Mi smo dobri in pošteni slovenski narodnjaki, boljše kot vsi črnubi in nimamo ter nečemo z nemškutarji nič opravka imeti. Zakaj torej zavedne moke tako grdo psujete? Je li to Kristov nauk? On je učil ljubezen, vi pa delate med ljudmi sovraštvo; on je priporočal mir, a vi sejete nemir. Slovenske naprednjake obkladate gotovo zato s tako lepimi primki, ker v občini plačujete največje davke, ker podpirajo razna narodna društva, ker so poklicali v življenje za naše kmetovalce velevažno kmetijsko podružnico itd. Ako se toraj ozrete na delevanje teh moč, morate — če ste odkritosrčni in pravični — spoznati, da takim močem srce bije za blagor naroda, za katerega napačenja vse duševne, fizične pa tudi gmotne sile; morate pa tudi spoznati krivico, katero jim delate s svojim obrekljivim, da lažnjivim jezikom. „Gospodarjev“ dopisnik kvasi tudi nekaj o velikanskih lepkih, ki so bili ob času volitve po hišah nabiti in ki so grdili slovensko kmetstvo (sicer jo je imenoval slovensko-krščansko) stranko. Tudi to je grda laž! Na lepkih je bilo tiskano, da se naj volilci združijo ter soglasno volijo o obč. odbor take moke, ki bodo zuali boljše gospodariti z obč. premoženjem, kakor dosedajni (klerikalni) odbor, ker je sam deželni odbor imenoval po izpeljani reviziji obč. računov njegovo občinsko gospodarstvo jako zanemarjeno. To bi torej naj bilo grdenje slovenske kmetске stranke od nas, slovenskih naprednjakov? Ali se vam pamet meša? Verjam, kdor hoče! Kako je dozdajni obč. odbor delal, tako ga je deželni odbor plačal, ne mi! Naše plačilo ga še čaka. — Župana Bana seveda to plačilo deželnega odbora zelo jezi, a kaj, ker mu mi pri najboljši volji ne moremo pomagati — le sam si lahko pomaga — in tega bo tudi njegova žena prav vesela. Ob koncu se „Gospodarjev“ poročevalec zahvaljuje vsem vestim svojim pristašem za izkazano ljubav in jim kliče, da tudi pri prihodnji volitvi spet pripomorejo do srečne zmage. Ako bo zmaga pri prihodnji volitvi spet na vaši strani — kakor se nadejate — tudi v drugih dveh razredih, to bo šele prihodnost pokazala. Mi pa se trdno zanašamo, da naši občinarji pri prihodnji volitvi ne bodo volili le takih moč, ki jim jih priporoča ona stranka, ki skrbi le za svoje lastne koristi, le za svoj žep, nikdar pa ji ni mar za splošno korist, za splošni blagor cele občine, ampak da bodo volili take moke, katere jim bodo kazali njihovi pravi prijatelji, to so tisti moke, ki z vami živijo in čutijo, se z vami veselo v veselju in z vami žalujejo v žalosti, ki z vami red prenašajo težave in nadloge, ki si povsem prizadevajo vam koristiti ne iz dobičkarije, ampak iz ljubezni do bližnjega in iz čiste narodne ljubezni. Mi služimo samo slovenstvu, Vi pa klerikalstvu. Te moke poslušajte, oni vam bodo prav svetovali, koga je voliti v obč. odbor. Ako bode tako storili, bode izvolili tudi tak občinski odbor, kateri vam bo z obč. premoženjem tako gospodaril, da ne bo treba pregledovanja računov od deželnega odbora, tudi ne bo nepotrebnih stroškov za to plačevati in ne za drugo, kar se z modrim razumom in previdnim gospodarstvom lahko prihrani ter obvaruje občinarje pred nezgodnimi davki.

Slovenski naprednjak.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. septembra.

— Celjska „Domovina“ je v zadnji svoji številki priobčila naslednjo notico:

Nemški državni poslanci premišlujejo o tem, da bi ustanovili eno samo veliko nemško stranko v državnem zboru. »Südburger Volksblatt«, glasilo poslanca dr. Sylvestra, piše: »Če se tudi v drugih zastopih, občinskih in deželnih, srečavajo najhujša politična in gospodarska nasprotstva, vendar nimajo ta nasprotstva na skupnost v državnem zboru nobenega vpliva. Tu je postalo vsem Nemcem jasno, da mora tudi pri Nemcih biti narodnost glavno.« »dass... die Nationalität Trumpf sein müsste«, in ta misel je napotila Nemce, da puste vse druge prepire doma, in nastopajo v državnem zboru kolikor se da skupno. To so Nemci. Slovenski poslanci pa še uganjajo na Dunaju osebno politiko, in kadar se vendar enkrat tudi oglase, izve strmeči svet pretresljive vesti o — »Frančiše-

vih gavgah« in neplačanih dolgovi dr. svetnika Škrljeta. In kako je že bilo ob času »akeije« za slovenščino pri koroških sodiščih. Posledice vidimo okrog in okrog sebe.

Take notice so prav poseni — posebno če so pisane tako »nepri-stransko«, kakor zgoraj priobčena. Ali mar »Domovina« ne ve, kdo je kriv, da slovenski poslanci na Dunaju niso združeni? »Domovina« ve to prav dobro, a se je malo potuhnila. Mi smo se kojsoplošnih državnozborskih volitvah zavzeli za ustanovitev skupnega kluba in temeljevali s tistimi razlogi, kakor sedaj že šest let dr. Sylvestar. Tudi naši poslanci so vse storili, da bi se ustanovil skupen klub, da bi se pustilo vse prepire doma in da bi postala »die Nationalität Trumpf«. A klerikalci niso hoteli skupnega dela, niso hoteli pustiti preprirov doma in so provzročili, da sta se ustanovila dva jugoslovanska kluba. Najprej so bili slovenski naprednjaki združeni s Hrvati, s Plojem in z Berksum, a klerikalci so začeli tako teroristično gonjo, da so Ploj, Spindč in Biankini razgnali tudi ta klub. Kdo je tedaj začel in kdo uganja osebno politiko? Mi smo storili svojo narodno dolžnost, in nas ne zadeva nobena krivda, pač pa je poleg klerikalcev kolikor toliko kriva tudi »Domovina«, ker se v kritičnem času ni upala ziniti besedice za tisti ideal, za kateri se zdaj vnema, in ker se še dandanes tako boji klerikalcev, da se ne upa niti — resnice zapisati.

— Nad strankami. Pod tem naslovom priobčuje večerajšnja »Soba« izvrsten članek o onih ljudeh, ki trdijo, da niso ne liberalci ne klerikalci, ampak da stoje »nad strankami«. Nad strankami stoje tisti ljudje, ki se jim ne ljubi nič delati, ampak le roke križem drže in »rodoljubno« vse obsojajo. Svojo sodbo izrekajo na desno in na levo, kakor jim bolj kaže. Če se jih natančneje pogleda, zapazi se pri njih bolj klerikalno naziranje. Če dajo le krajcar v narodne namene, že hočejo biti najbistejši rodoljubi, ki imajo pravico kritizirati vsakega, kdor se ne strinja z njihovim omabljivim prepričanjem. Trobijo v svet o sveti slogi in edinosti, pri tem pa skrbno breajo zdaj klerikalce zdaj liberalce, ali pa jih hinavsko nekoliko pogladijo, ker se boje zameriti jim — iz osebnih koristi. Vse to pa je izraz tiste velike hinavščine, ki navdaja one, ki bi bili radi in tudi so z vsemi strankami, kjer vlečejo kak profit! Hinavščina pa je bolj zoprna nego odkrito sovraštvo!

— Reklama za Haeckla je najnovejši šport »Slovenčevega« katoliškega filozofa. V ta namen je so-pet pricital enega »modernega modroslovca« in enega »snanega filozofa«, ki oba soglasno pobijata Haecklöv monizem. Zdi se nam, da pobijanje ne more imeti znatnega uspeha, ako se ne pripušča odločitev resnemu in neizpodbitnemu dokazovanju, nego — okusu. »Slovenec« se namreč sklieuje na nemškega »snanega filozofa« R. Eislerja, ki se naslanja na »modernega modroslovca« M. Steinera in kar na kratko zavže uspehe sedanje znanosti ter pravi, da »naj raje verujemo pobožnim dokazom« — srednjeveških skolastikov! Radi priznamo, da se škofu Jegliču in njegovim opodam skomina po srednjeveških dokazilih z ognjem in mečem in da sedaj britko vzdihajo, ko so tisti lepi časi za vedno minili. In kadar so ta uspešna sredstva za razširjanje katoliških načel izvršila svojo nalogo, so srednjeveški skolastiki dobro vedeli, da vse znanost in modrovanje mora biti le poslušna dekla njihove teologije ter so mogli nemoteno uđiti, da trikrat ena ni tri, ampak ena in na dolgo in široko razmotrivati vprašanje, koliko angelov utegne plesati na koncu ene igle in druge take bistroumne probleme, ki jih nahajamo v tedanjem inventarju katoliške vede. Sicer pa menda ne bo napak, ako nasproti »Slovenec« naglasimo, da mi kaj

malo damo na citiranje tega ali onega učenjaka. Nam ne imponujejo »Slovenčev« modrijani, naj se sovejo M. Steiner ali Eiselt, ali pa Wassmann, Paulsen, Dennert, Loofs itd. — kakor tudi ne prisegamo na Haacklove besede zgolj le zato, ker ishajajo od njega. Mi priznavamo le jasna dejstva, ki jih izpričuje priroda, in pa zaključke, ki sledijo iz njih. Cenimo učenjake, ki brez predsodkov razodevajo tajnosti prirode in človeškega bistva in na podlagi pridobljene resnice osvobodujejo človeštvo iz klerikalne sužnosti. Visoko spoštujemo te učenjake in brez pridržka priznavamo dolžnost, da imenujemo njih ime, kadar upotrebujemo in se sklicujemo na od njih razodeto istino. Slepere vere v avtoriteto ne poznamo. Zatorej nam je kaj male, vrednosti od »Slovenca« toliko priljubljeno citiranje sedaj tega, sedaj onega »učenjaka«. Ker smo naprednjaki, cenimo novodobno svobodno znanstvo nemalo za tegadelj, ker se to izrečno zove napredujoče znanstvo. Zgodovina prirodoslovne vede zadnjih desetletij je najsjajnejši dokaz brezprimerne in neprestanega napredovanja, ki ne pozna in tudi v bodočnosti ne bo poznalo dogmatične otupelosti. Ako je »Slovenec« vprilo te, vsemu svetu jasne istine iztaknil v Eislerju »znanega filozofa«, ki smelo govori o Haacklovem »dogmatičnem monizmu«, je to le dokaz o plitvosti in o dvojljivem resnicoljubju katoliškega psevdočenjaka. Mi vemo, da resnice le polagoma prodira, in da dalekosežni nauki novodobnega prirodoslovja, ki razkrajajo ukoreninjene tisočletne nabe in predsodke, potrebujejo obilo časa, da si pridobijo primerno pripoznanje. Dotlej pa bo »Slovenec« vedno lahko našel kako vega »znanega« ali »moderne« modrosloveca, da bo z njim — brez škode za dobro stvar — pozabaval svoje »bravce«.

— **Slavni Josip Ornič** je, kakor je te dni naznanila c. kr. deželna sodnija v Ljubljani toženemu dr. Ivanu Tavčarju, od nadaljnjega kazenskega preganjanja odstopil. Tako je ta zelo znana zadeva končana.

— **Cara mla Slomškarija!** »Tagespost« poroča iz Leitersberg-Karčvine, da je krajni šolski svet sklenil v svojo silo delovati na to, da farovška Stupca ne dobi službe na ondolni šoli. V slučaju pa, da se to zgodi vključ vsem protestom, odstopi takoj ves krajni šolski svet in obenem občinski odbor. Ali bo kaj pomagalo?!

— **Učiteljske vesti.** Premeščena sta: Feliks Fegic s Cola v Knežak, A. Kenič iz Knežaka v Oostrožno Brdo; učiteljica Angela Trošt je premeščena iz Budanja v Vodice v kamniškem okraju. Nanovo so nameščene za učiteljice sledeče kandidatkinje: M. Veselič v Budanjah, M. Cigoj v Harijah in F. Tram puš na Colu.

— **Odkritja Prešernovega spomenika** se udeležijo nadalje: Občinski svet ljubljanski korporativno z županom, občinski svet v Litiji (6 članov), občinski svet v Boveu (župan in podžupan), Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani, slovensko tamburaško društvo »Triglav« v Ljubljani, narodna čitalnica na Reki (dr. V. Lutemberger in c. kr. kapetan V. Jenko), I. slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku, korporativno z zastavo, narodna čitalnica na Ptui, pevsko društvo »Zvon« v Smartnem pri Litiji, korporativno z zastavo, kolesarsko društvo »Gorica« v Gorici, (8 članov), pevsko in glasbeno društvo v Gorici, telovadno društvo »Sokol« na Jesenicah, narodna čitalnica v Skofji Luki, deputacija z zastavo, slovenska čitalnica v Mariboru, slovensko pevsko društvo »Kolo« v Trstu, (40 članov), korporativno z zastavo, ševljarsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani, korporativno, bralno društvo na Bledu, korporativno v narodni noši z zastavo, prostovoljno gasilno društvo na Brdu, deputacija, hrvaško društvo »Kolo« v Ljubljani, korporativno, uredništvo »Slobode« in

zastopnik hrvaške demokratične stranke v Spletu v Dalmaciji: glavni urednik »Slobode«, g. dr. Josip Smolaka, zastopniki ameriških Slovencev, ki poloke venec, in delavsko podporno društvo v Trstu, korporativno z zastavo.

— **Hrvatje pri odkritju Prešernovega spomenika.** Poročali smo, da pride k odkritju Prešernovega spomenika deputacija obč. sveta zagrebškega, v kateri bodo župan dr. Amruš in svetniki Lj. Hagenauer, Krešić in Švrljuga. Kakor pa posnamemo iz današnjih hrvaških listov, je občinski svet v svoji zadnji seji na predlog svet. Timeta, ki je naglašal, da je Prešernovo slavlje ne samo slovensko, marveč tudi hrvaško, sklenil, da naj mesto Zagreb zastopa pri odkritju Prešernovega spomenika župan in 10 obč. svetnikov. Deputacija položi ob spomenik v ime mesta zagrebškega krasen venec.

— **Belgrad in odkritje Prešernovega spomenika.** Iz Belgrada se nam piše: Kakor sem že kratko poročal, so priredili Belgradčani v nedeljo 3. t. m. v hotelu »Kolarac« shod, ki se je bavil z vprašanjem glede izleta v Ljubljano k odkritju Prešernovega spomenika. Zborovanje je sklical poslanec in vseuč. prof. L. Jovanović, ki je razložil v kratkem a navdušenem govoru smoter sklicanega shoda in pozval navzoče, da naj delujejo z vsemi silami, da se udeležijo izleta k bratskemu narodu slovenskemu čim naj več Srbov, da pokažejo s tem svojo gorko ljubav svojemu bratu pod snežnim Triglavom. Slovenci so Srbom med vsemi brati najbolj simpatični, simpatični pa so jim tudi zbog tega, ker se borijo z višimi kulturnimi sredstvi, nego vsi drugi Jugoslavlani. Srbi naj prouče to težko borbo, ki jo bojujejo Slovenci, naj se spoznajo z njimi. Zato naj vsak Srb, ki mu je količjak mogoče, pobiti v Ljubljano. Vseučiliški tajnik Ž. Dačić je v daljšem govoru v živih barvah opisoval težak položaj slovenskega naroda pod gospodstvom tuje vlade in tujih vplivov, ki so ga oropali vsega, da mu je v težkem boju ostalo samo še književno polje, iz katerega črpa sedaj življenjske svoje moči. Največji slovenski pesnik je Prešeren, ki je ustvaril svojemu narodu diven pesniški jezik in ga mahoma dvignil na kulturni višek. Temu duševnemu velikanu se odkrije v Ljubljani spomenik. Srbi naj pobite k ti slavnosti v kar največjem številu, ako bi bilo tudi treba v to, kakor pravi narodna prislovica, zastaviti svojo cerkev. Učitelj Laza Obradović je naglašal da poznajo Srbi med slovanskimi narodi najmanj Slovence, dasi so jim ti najbližji, in je pozival, da se naj zlasti učitelji in svečeniki udeležijo izleta v čim največjem številu. Ravnatelj »Trgovske akademije« Borislav Todorović je takisto navduševal vse navzoče za izlet v Ljubljano, naglašajoč, da je izlet na Slovensko zanimiv in poučen za meščane in trgovce, za obrtnika in učenjake v enaki meri. Debate so se se udeležili žili Spira Kalik, akademika Nešić in Jovanović in industrijalec Džonić in dr. Na to se je volil, kakor sem že poročal, poseben odbor, ki mu načeljuje vseučiliški profesor Ljuba Jovanović. Shoda so se udeležili med drugimi župan belgradski K. Glavinic in Slovenca Davorin Jenko in podpolkovnik Vukasović. Shod je sklenil, naj se deluje z vsemi silami na to, da se udeležijo izleta toliko Belgradčanov, da se bo lahko najel poseben vlak.

— **Amerikanski Slovenci** odpošljejo k odkritju Prešernovega spomenika svoje zastopnike ter položijo pred spomenik velik venec s slovensko trobojnico in z barvami Zjed. držav ter z napisom: »Amerikanski Slovenci Prešernu«.

— **Ženski zbor »Glasbene Matice«** je pri včerajšnjem sestanku sklenil, da se odkritja Prešernovega spomenika udeležijo korporativno in združeno z moškim zborom kot skupna celota in da v trenutku odkritja okiti spomenik s cveticami in položijo lovorov venec s trobojnico. K udeležbi se je včeraj priglasilo 57 pevke. Pozivljajo se pa tudi še vse druge pevke »Glasbene Matice«, da v nedeljo sigurno pridejo točno ob 10. uri pred »Narodni dom« s pripravljenim cvetjem.

— **Članom »Društva slov. književnikov in časnikarjev«**! Naše društvo se udeležijo, kakor je bilo že razglašeno, odkritja Prešernovega spomenika in položijo ob njem venec. Društveni odbor vabi vse častite svoje člane iz Ljubljane in z dežele, ki se hočejo udeležiti odkritja, da mu to sporočijo najkasneje do sobote 9. t. m. Člani »Društva slov. književnikov in časnikarjev« se zbirajo v nedeljo dopoldne v uredniških prostorih »Slovenskega Naroda«, odkoder odkorakajo ob tričetrt na deset pred »Narodni dom«. Želeti je

nujno, da bi se slavnosti udeležilo čim največ društvnikov.

— **Zbirališče članov sk. tehn. društva »Triglav«** je v nedeljo ob 9 uri dopoldne v restavraciji Auerjevih dedišev (Wolfove ulice 12).

— **Predsedstvo slov. trg. društva »Merkur«** pozivlja svoje člane, da se prav številno udeležijo sprejema povodom odkritja Prešernovega spomenika dne 10. t. m. Zbirališče ob 10 uri dopoldne v društvenih prostorih »Narodnega doma«.

— **Pevsko društvo »Ljubljana«** opozarja svoje člane, da se polnostojno udeležijo sprejema odkritja Prešernovega spomenika Zbirališče ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih »Narodnega doma«.

— **Društva in korporacije,** kakor tudi prijavljene deputacije in odposlanstva, ki se udeležijo odkritja Prešernovega spomenika, se zbirajo v nedeljo ob 10. uri dopoldne pred »Narodnim domom« in na Bleiweisovi cesti ob »Narodnem domu« in Kolizeju na prostorih, ki bodo označeni s tablicami z imeni posameznih društev. — **Sprehod odkoraka točno ob 10.11.** uri neposredno na slavnostni prostor, kjer se društva po rediteljih razvrstijo okoli spomenika, na Franciškanskem mostu in v Miklošičevih ulicah. Slavnostni prostor bo popolnoma izprazen in pristopen le povabljenim gostom in odposlanstvom ter narodnim društvom. Sprejeto odpre oddelek ljubljanskega Sokola na konjih, za njim se vozijo odposlanstva bratskih slovanskih narodov ter stolnih mest Belgrada, Prage in Zagreba; za temi pa koraka sprejeto v sledečem redu: 1. Sokolska društva. 2. Ženska telovadna društva. 3. Dijaška društva. 4. Zaveza jugoslovanskih učiteljskih društev. 5. Zastopstva slovanskih mest in trgov. 6. Deputacije raznih znanstvenih in literarnih društev. 7. Trgovsko društvo »Merkur«. 8. Narodne čitalnice in bralna društva. 9. Strokovna društva. 10. Pevska društva. — **Natančnejši spored sprejema** se prijavi še v sobotnem listu. Do sedaj je priglasenih okoli 120 raznih društev in korporacij, ki se bodisi korporativno ali po deputacijah udeležijo slavnosti. — Po dovršenem odkritju defilirajo vsa društva pred spomenikom ter potem v istem redu v slavnostnem sprejedu odkorakajo po že objavljenem sporedu zopet pred »Nar. dom«. Naše zavedne narodne dame in gospodične gotovo ne zamude te prilike, da mnogostevilne slovanske goste po potu ne obisipajo s cveticami v pozdrav.

— **Knjižice »Slava Prešernu«** so nadalje naročili: »Hranilnica in posojilnica« v Šmarju pri Jelšah 30 vezanih izvodov, krajni šolski svet v Zagorju ob Savi 100 izvodov in šolsko vodstvo v Poljanah 10 izvodov. — **Nadejamo se,** da bodo zglede krajnega šolskega sveta v Zagorju posnemali tudi drugi krajni šolski sveti na Kranjskem, od koder je dosedaj došlo razmeroma še najmanj naročil! In vendar je bil Prešeren kranjski ozi rojak!

— **Prešernove spominske kolajne** v srebru in aluminiju se bodo prodajale v soboto in v nedeljo pri vходу »Narodnega doma« ves dan. Te lične kolajne s trobojnico se prodajajo na korist fundu za »Prešernov spomenik«; ker so obenem lep spomin na to slavnost ter znak udeležencev, opozarjamo nanje iznova. Na eni strani kolajne je Prešernov spomenik z datum odkritja, na drugi pa stih: »Vremena Kranjskem...« Kolajna, delo g. Fr. Zajca, trgovca z zlatino in urarja, je prav fino izvršena ter bo lep obesek za veržice.

— **Gostom Ljubljane!** Gostje, ki dospo k slavnosti v Ljubljano in ki mislijo tukaj prenočiti, naj se pri svojem prihodu blagovoljno obrnijo do članov stanovanjskega odseka, ki bo posloval na peronu južnega kolodvora ob prihodu vsakega vlaka, ker ima ta odsek še nekaj stanovanj oziroma postelj na razpolago.

— **Kres na čast odkritja Prešernovega spomenika.** V soboto dne 9. t. m. ob polu osmih zvečer bode gorel ob ugodnem vremenu na posestvu Fr. Aničiča v Hradeckega vasi na čast odkritja Prešernovega spomenika velikanski kres, odkoder se nudi zlasti zvečer krasnočaroben razgled na mesto in okolice. Ker je holmec, na katerem se bode kuril kres, ravno nad cesto in je pot na dotični holmec kratka, se sl. občinstvo z malim izprehodom kake dobre četrt ure lahko udeležijo kresa, zlasti ker bode preskrbljeno tudi za jed in pijačo. Posebno se vabijo gosp. pevci, kateri naj bi ob gorečem kresu popevali v tiho noč v slavo Prešernu.

— **Društvu slov. književnikov in časnikarjev** je podaril g. Feri Souvan v Ljubljani 10 K mesto venca na grob svojega prijatelja in sošolca V. Preveca. — **Izrekna hvala!**

— **Javna izkušnja »Dramatične šole«** se vrši danes ob 1/2 9. zvečer v areni »Narodnega doma«. Vstop prost. Kdor posna natančneje hrvaško-srbske in češke gledališke razmere, ve, da so ondaj skoraj popolnoma ponehali časi, ko je dobivalo slovensko gledališče svoje igralce in igralke. Ustanovila so se namreč razna nova gledališča in postavile velike gledališke družbe, ki vzamejo ves boljši igralski naraščaj za domačo rabo. Novo velikomestno gledališče v Plzni, novo velikomestno gledališče v Brnu, dalje družba ravnatelja Lacine, ki ho izgrata vse leto po štirih večjih kranjskih čeških mestih in končno novo veliko in krasno mestno gledališče v Vinogradih v Pragi so pobrala in še p. beró zadnje, količjak vredne in sposobne češke igralce in igralke ter jih tudi prav dobro plačujejo in jim določajo celo pokojnine. Gotovo je torej, da mora »Dramatično društvo« v Ljubljani misliti na domačo naraščajo, da se mora ustanoviti dramatična šola s stalno uredbo in upravo ter da se mora začeti iznova delati z vso resnobo na to, da dobi slovensko gledališče svoj penzijski fond. Ako se to ne zgodi, zaide naša slovenska drama že v par letih v največjo zadrego, iz katere ne bo nobene rešitve! O tem so se člani intendantice v zadnjih letih v Pragi in v Zagrebu opetovano osebno prepričali ter se je zlasti letos iznova temeljito poučil član intendantice, ki je mogel le z največjim trudom in pod težkimi pogoji dobiti nadomestila za dva češka igralca, Tišnava in Branadla, ki sta pobeignila iz Ljubljane, prelomila pogodbo in si dobila boljši engagement v Pragi oziroma v Brnu! Čehi imajo danes vobče le še malo prav dobrih igralcev in igralke; vse boljše osebe pa ima stalne službe v Pragi, Brnu, Plzni, pri velikih in dotiranih potujočih ravnateljstvih, v Zagrebu in v Ljubljani. Med najmlajšimi igralci ni nobene izbire več, ker je dobili le še najslabši izbirek. Spričo takih razmer torej moramo misliti na domačo naraščajo, sicer bomo morali v par letih sedanjih živostov slovenske drame znižati na stopnjo diletanstva na deželi! »Dramatično društvo« je zatorej zadušno poverilo pouk v dramatični šoli gospe Av. Danilovi in g. A. Verovščaku. Uspeh le nekaj tednov vršnega se pouka v tej šoli se naj pokaže nocoj! Vsi prijatelji slovenskega gledališča so torej vabljeni, da se nocojsnje javne izkušnje v areni »Narodnega doma« udeležijo! Take izkušnje se bodo tekom sezone ponavljale, in sicer prva takoj drugi mesec, ker vsem gojencem ni mogoče nastopiti na en večer. Želeti bi bilo, da bi se k tem izkušnjam oglašali tudi diletanti z dežele, ki bi mogli, ako so sposobni, dobiti takoj engagement.

— **Učiteljski koncert.** Spored koncerta, ki se vrši na korist »Učiteljskega konvikt« v soboto 9. t. m. zvečer v hotelu »Ilirija«, je sledeči: 1. F. Gerbič: »Slovanski brod«, mešan zbor. 2. a) A. Sachs: »Vijolični vonj«, b) E. Adamič: »V gozdu«, mešan zbor. 3. a) Dr. B. Lavrec: »Podoknica« iz opere »Teharski plemiči«, b) Fleischmann Pahor: »En starček je živel«, bariton solo s spremljevanjem orkestra poje g. K. Mahtota. 4. Čajkovski: »Zbor ženicev«, mešan zbor iz opere »Olegin« s spremljevanjem orkestra 5. Gdaba.

— **Za učitelje in dijake.** Tvrdka Pichlerjeva z Dunaja je postavila povodom »razstave učil« z dovoljenjem g. župana Iv. Hribarja v »Mestnem Domu« velik skioptikon, s katerim bo proizvajal nje zastopnik jutri 8. t. m., zvečer ob polu osmih slike iz kranjskega domoznanstva, glavna mesta avstrijska, zgodovinske slike i. dr. K tej predstavi se vljudno vabi p. n. učiteljstvo, dijaki in prijatelji šolstva. Vstop je brez plačen.

— **Razstava učil bode jutri** (Mali Smaren) odprta ponovadi. Nasprotno pa se odpre v nedeljo radi Prešernove slavnosti od 8 do 10 ure dopoldne in popoldne od 3 ure nadalje. — **Z dežele došli obiskovalci** občudujejo množino in lepoto učil ter blagrujejo učiteljstvo, ki deluje s takimi pripomočki. — **Razstava se** zaključuje slovesno dne 12. t. m. ob 11. uri dopoldne.

— **Razstavo učil** je obiskalo včeraj sopot mnogo občinstva. Med vnanjimi obiskovalci smo videli gg. c. kr. okrajnega glavarja Kremenaška in Logatca, župana Jelovška z Vrhnike in mnogo drugih veljakov.

— **Učiteljicam ženskih ročnih del** bi se morale že 1. aprila t. l. nakazati plače, a čakajo na to še sedaj zaman, dasi se v kratkem prične že novo šolsko leto. Te učiteljice imajo itak najbornejšo plačo,

a že ta se jim ne izplačuje! Od česa naj potem žive? Gospodar mora plačati hlapca in dekle, ko odsluži, sicer dobi v hišo tožbo, kam se pa naj obrnejo učiteljice ženskih ročnih del za pomoč? Naj se vendar potrebno ukrene, da dobe svojo zaslužno plačo!

— **Slovenskim abiturientom ljubljanske gimnazije iz leta 1895.** se vljudno naznanja, da se vršita dva prijateljska sestanka povodom desetletnice mature. V smislu prvega posameznim doposlanega vabila se vrši prvi dne 9. t. m. ob 8. zvečer v salonu restavracije »pri Rožici« v Židovskih ulicah. Da se pa ustreže željam tistih, ki se tega dne ne morejo udeležiti sestanka, se obenem tem potom vabijo vsi na drugi sestanki, ki se vrši dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v hotelu »Ilirija« v K. lovdorskih ulicah. Da se sestanejo v mnogem številu pričakuje pripravljalni odsek.

— **II. skupina društev slovanskih odvetniških in notarskih uradnikov** v Ljubljani razposlala je ravnokar vabila na svoj koncert, ki se vrši dne 8. t. m. od 4. uri popoldne naprej na vrtu restavracije »Pri novem svetu«. Pri velikem številu povabljenih se je gotovo prezrlo, povabiti še enega ali drugega, kar se naj blagovoljno spregleda. Vabijo se pa še enkrat tem potom vsi p. t. podporniki in prijatelji tega društva in vsi, kateri so naklonjeni slovenskim odvetniškim in notarskim uradnikom.

— **Iz šiske** se nam piše: Ob glavni cesti, ki pelje skozi našo lepo vas, teče že leta in leta majhen potoček, ki izvira na nekem dvorišču iz nekega vodnjaka. Komaj pa se pokaže bistra voda na dan, že po smradu željni ljudje pomešajo z raznimi pomijami, nesnago od perila itd. Umazana in onesnažena voda se pari leto in dan na solcen, ker teče kar po vrhu, kar je za nosove pa tudi za zdravje prav prijetno in koristno. Ne vemo, kdo je vzrok temu nedostatku, pričakujemo pa, da oni, ki imajo skrbeti, da se nesnaga v občini odstranjuje, to store, ker s tem ne store več nego svoje dolžnosti. Čudimo se, da se g. Ojster, ki se je svojčas v vsako nepotrebnost in neznatno reč vtaknil, ni pobrigal za to stvar.

— **Jaz bom nosil bandero!** Tako je razsajal neki Andrej Hvastja letošnjo Veliko soboto v cerkvi na Jezici. V tej fari obstaja namreč navada, da se fantje iz Ježice, Save in Kleč menjajo pri prenašanju farnih bander. Letošnjo Veliko noč pa sta pridli dve stranki ali osem fantinov v cerkev. In sedaj se je vnel v cerkvi, ravno ko se je imela pričeti procesija, pravi boj za bandero. In vedno hujše je postajalo to prerivanje pod banderom, ki k veliki nesreči nima osem »štang«, da bi je bilo lahko nosili vsi pretendente. In tudi župnik g. Simon Zupan je moral, ravno, ko je hotel seči po Najsvetejšem, v svojem »vespermantel« nu med bojne stranke, ki so delale vedno večji »škandal« v cerkvi. Končno, ker le ni zmaga nobena stranka je morala celo prihiteti požarna bramba na lice mesta, ki je sicer brez brigadnice pomirila razburjene duhove in prepričala potisnila iz cerkve. Včeraj se je vsled tega »škandala« vršila pred deželno sodnijo kazenska razprava zoper Andreja Hvastja radi pregreška po § 303 k. z. Kakor so trdile priče, se je on najbolj potoval za bandero. Hvastja pa je dejal, da so bili »vsi glih« in da se mora vse tožiti. Najlepše pa je to, da je Hvastja končno vendar nosil ta dan bandero. Ko se je namreč napravil mir, je pustil župnik bandero vseedno nesti iz cerkve k procesiji. Ali komaj so se bandero in njegovi nosilci prikazali na pragu cerkve, že je zopet skočil Hvastja nad bandero, prijel za »štango« in izpodrnil enega izmed nosačev. »Bandero sem pa vseeno nesel«. Radi tega bode menda tudi lažje prenašal en mesec mu spoznanega strogega zapora. Čudno pa je, da se začeljanj kmetski fantje pripravljati radi banderov. Včasih so se izpodrivali pri dekletih, dandanes pa — pri banderih!

— **Deželna blaznica na Studencu** že davno ne zadošča več potrebam kranjske dežele. Posledica temu je, da se vsled prenapolnenja zavoda odpuščajo še ne popolnoma ozdravljeni slabomurni, na novo pa se sprejemajo le nasilni, sebi in bližnjim nevarni blazni. Slabomurni imajo tedaj odkrlovati svojo, občine pa so dolžne po zakonu nadzorovati njih oskrbovanje. S kakimi neprilikami in neprijetnostmi je združeno oskrbovanje slabomurnih, ve vsakdo. Ne le, da je slabomurnemu treba stalnega nadzorstva, da se ne dogodi kaka nesreča, tudi vsled vpliva nima cela okolica miru ne po dnevi ne ponoči, in mladina je mnogokrat izpostavljena največjemu pohujšanju. Zato pa je najprimernejše, da se odda slabomurni v zavode, kjer imajo potrebno postrežbo in zdravniško pomoč. Ker pa sedanji blaznični prostori ne zadostujejo več zahtevam, je pač dolžnost kranjske dežele, da

— **Dalje v prilogi.**

razširi deželno blaznivo in s tem odpomore velikemu nedostatku. Na to pa v sedanji časih, ko slovešta klerikalna obstrukcija zavira vse delovanje dežele, niti misliti ni. Neprikladi, ki jih imajo posamezni in obdine s slabomnimi, je deti na rovaš klerikalni stranki, ki s svojo brezmišelnostjo in ljudstvu škodljivo politiko onemogoča potreben razvoj deželnih dobroteljskih zavodov kranjskih.

— **Poroka.** Včeraj se je v Kranju poročila gospica Mar. Šavnik, hčerka g. župana in cesarskega svetnika Karola Šavnika, s g. dr. Josipom Wilfanom, odv. koncipijentom v Trstu. Iskreno desetletno!

— **Narodni kolek.** Dobili smo že več pritožb, da je narodni kolek naravnost nerahljiv. Nele, da je slika precej neokusna, tudi papir je slab ter se znanke le s težavo trgajo po površni razdelbi, temu se zatrgavajo. Vrhutega pa niso skoraj prav nič gumirane, tako da le malokatera pride s pismom do poštne tržnice, a med prevozom in prenašanjem pa skoraj vsaka odpade. Temu se mora takoj od pomoči, da se ne ohladi med občinam do celca zanimanje za ta novi vir družbi sv. Cirila in Metoda.

— **Iz litijske okolice.** Pretekli teden so našli blizu Mošenika, postaja Sava, nekega Simončiča s popolno razbito črepijo in grozno razmesarjenega. Bil je še pri zavesti in je še govoril. Prvo pomoč mu je dal gospod dr. Premrov iz Litije in domači župnik g. Koblar. Umrl je v ljubljanski bolnišnici. Kako se je zgodila ta nesreča se ne ve natanko. Nikdar se ne more dovolj opomniti potnike, da naj pazijo na železnice, ker to ni nobena šala. — Prihodnji teden pojde iz Save ob juž. železn. posebni romarski vlak na Brezje. Oglašeni je že 352 romarjev in sicer: Sava 138, Polšnik 40, St. Lambert 78, Litija 61, Kresnice 35, Ubojo ljudstvo, kako se prsti odirati. V kratkem je bila v Polšniku, St. Lambertu in na Savi birma, prej na Savi še misijon, zdaj pa romarski vlak. Ni čudo, da je polovica tukajšnjih prebivalcev v Ameriki, kamor bodo morala slediti še druga polovica ako pojde tako naprej. — Ali res ni nobenega v Litiji, v tem dičem narodnem trgu, ki bi razpradal „Slovenski Narod“? Ali se res tako bojite „ajmohtarjev“? — S postaje Litija smo izgubili dva narodna, pridna železniška uradnika. G. asistent Kodolja je prestavljen v Pfaffstätten, g. uradniški aspirant Košmerlj pa v Zalog, v Litijo je prišel g. Pauschin iz Zaloga. — Iz Zagorja sta tudi dva narodna želez. uradnika prestavljena; g. asistent Bložan v Pragersko, g. Tancig pa v Trofaiach, na njih mesto pa je prišel Nemec Elinger Slovenec v nemške dežele, Nemci v našo! — Je to prav?

— **Umrl** je dne 31. avg. t. l. v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu vsled vročinske bolezni 18 let star nadobudni mladenič Lavoslav Ropas, sin g. Lavoslava Ropasa tajnika mestne hranilnice v Novem mestu. — Bil je zelo priključljivega in lepega vedenja ter je zadnje leto z velikim veseljem sodeloval pri „Dol. pevskem društvu“ kot pevec in pri prireditvah raznih gledaliških iger v „Narodnem domu.“ — Bil bi, kakor je bilo z gotovostjo pričakovati, narodni stvari veliko koristil, da ga ni zadela prerana smrt. — Zelo velika udeležba pri pogrebu dne 2. t. m. bodi nam kakor tudi njegovim žalostnim staršem v tolažbo in dokaz da je bil vsakomur priljubljen, kdor ga je poznal. Bodi mu zemljica lahka!

— **Malo sadja.** Iz Sent Jernej na Dolenjskem se nam piše: Letos bo pri nas le malo sadja. Nekoliko hrusk in češpelj bomo dobili, jabok je pa prav malo, a še ta so vsa črvoja, da ne zaležejo veliko. V primeri z lani smo letos glede sadja dokaj na slabšem. Na sadnem vrtu g. nadučitelja Sajeta ob državni cesti je neka jablana vsa v evetju, da jo je veselje pogledati. Nekaj izrednega za ta čas!

— **Vročinska bolezen** razsaja v vaseh Ravne in Javorčica, občine Kandrše. Do zdaj je obbolelo osem oseb.

— **Požar.** Iz Gor. Ponikev se nam poroča: Danes okrog 1 ure popoldne je pričelo goreti v Dečji vasi obč. Trebnje. Ogenj je baje nastal vsled zažiga po otrocih in je v kratkem času vsled pihajoče burje se razširil in upepelil 9 posestnikov hiše, gospodarska poslopja in vse letošnje pridelke to je žito, seno, skratka vse, ker se ni dalo nič rešiti. Tudi je dvema posestnikoma zgorel gotov denar. Pri tem požaru se je zopet jasno pokazal velikanski pomen požarnih bramb. Vrla mirnopoška požarna bramba je prihitela prva na lice nesreče in z vprav nadčloveško močjo lokalizirala deloma ogenj, istotako je tudi požarna bramba iz Trebnja z vso močjo pomagala, da se ogenj ni razširil vzhajajoče vedno se menjajoče burje, ki je pihala enkrat od ene, drugičkrat od druge strani. Revščina je velika, ker je pogorelo nekaterim vse, tudi obleka. Apeliramo, da zavarov-

valnice, pri kojih so bili posestniki zavarovani, nemudoma nesrečnim izplačajo škodo, da si še pred zimo morejo popraviti stanovanja.

— **Umrla** je v Postojni gospa Ant. Goljevšček, soproga finančnega svetnika g. Goljevščka v Trstu.

— **Nesreča pri igranju s puško.** Iz Vipave se nam piše: V torek popoldne se je igral v Vipavi 12-letni gimnazijec Ladislav Premru z nabito puško dvocevko. Pred oknom je stal 17letni šestošolec Jež France s hrbtno obrnjen proti oknu. Premru pomeri s puško proti oknu in zakliče Ježu: „Takole bomo zajce streljali.“ Jež se obrne, da bi videl, kaj ima, v istem trenutku pa poči puška in ves strel avinčenih zrn obliči Ježu v levi rami pod in nad ključnico, tako da je ranjen tudi gorjoli del levih pljuč. Na lice mesta je prišel takoj okrožni zdravnik g. dr. Kanc, ki je Ježu ustavil kri, vendar je malo upanja, da bi ranjenec okrevljal, ker ima ranjena pljuča in je cela leva roka otrpnila. Jež je bil jako nadarjen dijak in vedno odličnjak Kranjske gimnazije. Krivda zadene očeta Premru, ki je pustil v sobi nabasano puško.

— **„Schulverein“** je imel dne 3. sept. t. j. v nedeljo svojo veselico na Pragerskem na vrtu opekarja Steinklauberja, ki je pred par leti sem privratal. Dobiček je bil namenjen za ustanovitev enorazredne nemške ljudske šole na Pragerskem. Nemški listi bodo seveda poročali, kako slavno je veselica izpadla, ker so bile obešene frankfurtarice na tovarni. Toda če pogledamo natančneje, bomo videli grozno klavni prizor. Miz je bilo menda za tisoč ljudi, pa je bilo vse prazno, še eno desetino ni bilo zasedenega in še to so bili skoraj sami mrtvi-prisiljeni Slovenci. Misli bi bil kdo, da je to slovenska veselica, ker se je govorilo večinoma slovensko, ko bi ne videl nemških deklet s širokimi frankfurtaricami okoli pasu. Toda kar je delala ta nemška kultura, še ni vse nič proti temu, kar so pisali nam nasprotni listi o Prešernovi slavnosti. Ko so se kulturni Germančki nažrli in napili, pa so tulili kakor volkovi, da se je slišalo tuljenje daleč naokrog ter se vlačili za goščo po grmovju kot nagi divjaki. To je pospeševala električna razsvetljava, ki je večkrat za nekaj časa mrknila. Engelbert Sicher iz Sp. Polskave, ki živi od samih slovenskih grošev, je tulil in zavijal, steklenico „šnopsa“ v roki roki držeč, da je bilo grozno. Slovenci, ogiblajte se ga! Da so šli tudi mrtvi Slovenci na veselico, se pa ni čuditi. V soboto bi morali vsi delavci, ki delajo v Steinklauberjevi tovarni, prejeti mesečno plačo. Steinklauber je pa prebrisan gospod. Plačilo je prestavil na prihodnji četrtek. Vsak pa, kdor je hotel dobiti v soboto plačilo, je moral denar za vstopnino že tam pustiti, da je potem gotovo prišel na veselico. Da hočejo imeti na Pragerskem šolo, pa so krivi Sp. Polskavlani sami, ker niso postavili dovolj velike šole in je v njej le malo prostora za učne sobe.

— **Ljubavna drama.** Blagajničarka Terezija Šmida v Gradcu je v petek nenadoma izginila iz svoje službe v neki kavarni s stražmešтром Brucknerjem. Parček se je podal proti Brucku, kjer sta v neki gostilni izvedela iz nekega časopisa, da ju zasledujejo. Bruckner je istrgal na to dotično vest iz lista. Ko je po gostilničar to zapazil, poslal je po žandarmerijo. Predno je ta prišla, ustrelil je Bruckner svojo ljubico in potem sebe.

— **Zastrupila** se je v Beljaku neka 3letna deklica, ki je izpila tekočino, s katero so ji zdravili bolne oči. Akoravno je takoj prišel zdravnik, je ni mogel rešiti in otrok je v strašnih bolečinah umrl.

— **Pomol se je pogreznil** v Trstu. Pogreznilo se ga je 490 kvadratnih metrov in se boje, da še drugi deli ponizajo. Škoda znaša milijon kron in bo treba enoletnega dela, da bo pomol zopet narejen.

— **Zblaznel** je v Trstu 50letni gostilničar Emil Košuta. V blaznosti je začel metati pohištvo skozi okno na ulico. Oddali so ga v opazovalnico bolnice.

— **Srce Pija X.** Puljski klerikalni list „L'Avvenire“ poroča, da je neki Spanec zapustil papežu v svoji oporeki 60.000 frankov. Ko je pa papež zvedel, da je pokojnik pozabil na svoja dva brata, ki sta živela v največji revščini, razdelil je omenjeno svoto med nju. V Makarski v Dalmaciji je pa neka gospa Nana Miličević rojena Ivaničević darovala papežu svoto 130.000 K. Ta gospa ima silno revne sorodnike, izmed katerih pojde enemu Antonu Ivaničeviću vsak čas celo imetje na boben in se z obupno trdnostjo trudi, da bi se rešil pogina. Njegov brat Ignacij je poštena duša, ki pa ima mnogobrojno družino, ki pogosto nima niti krompirja, da bi utešila silno lakoto. Ta dva nista dobila nič po imenovanju gospe, ki je bližnja njuna sorodnica, akoravno je tudi ondotnemu škofu znano vse

razmerje in bi bil lahko nasnanil papežu veliko revščino njegove bogate darovalke. Pribito je, da se papež dandanes lahko s veseljem osira na bogato dedščino, uboga sorodnika pa umirata lakote, ker je njuna sorodnica rajši nabasala papeževo blago, nego da bi izkazala vsaj nekoliko krščanskega usmiljenja, katero zahteva tudi sorodniška dolžnost.

— **O Salezijcih na Rakovniku** se čuje vedno kaj novega. Te dni je dobil neki mojster v tukajšnji tobačni tovarni od predstojništva salezijanskega zavoda na Rakovniku pismo, v katerem se pravi, — „da naj hoče utihnuti, sicer bi se morala proti njemu nastopiti kazenska pot.“ Kaj pa je mož storil, „da naj hoče utihnuti“? Poizvedovali smo in izvedeli tole: V salezijanskem zavodu je bil v službi 16 letni Fr. Jančar proti mesečni plači 12 K. Na tem fantu je baje izvršil samostanski kuhar uravesten zločin. Jančar se je šel pritožiti k priorju, ki je nato odpustil njega in kuharja. Jančarju je dal mesto polne mesečne plače 2 K, a mu obljubil, da bo dobil še več, „ako bo tiho.“ Ker obljubljene plače le ni dobil, je šla njegova mati k priorju in zahtevala fantovo poselsko knjižico. Knjižico je tudi dobila, toda v njo je napisal prior, kar je v nasprotju z dotičnimi zakonskimi določbami opazko „radi nenravnosti odpuščen!“ — O tej stvari je govoril dotični mojster v tobačni tovarni in baje pravi, „da neče utihnuti“, ker si bo salezijanski zavod pač stokrat premislil, predno bo vložil tožbo. — Salezijanci so se sedaj jeli že pravdati. Polastiti se hočejo nekega travnika, ki je last njihovega sosedja Plankarja. Ko je pokosil travnik, so poslali zvečer tja svoje gojence in dali vso mrvo odnesti na Rakovnik, misleč, da imajo kuturji na Kranjskem še vedno iste pravice, kakor v srednjem veku. No, pa sodišče bo jih že ozdravilo te fiksne ideje!

— **Posebni vojaški vlaki** začno voziti dne 8. t. m. in dospe v Ljubljano po sledečem sporedu: Ob 218 pešpolk št. 47 iz Nabrežine v Maribor in 7. lovski bataljon (rezervniki), ki ostane tu. Ob 252 pride 27. domobranski polk iz Sežane v Ljubljano. Ob 4-1 pride domobranski polk št. 27 in 3. Zadržni gre v Ljubljano. Ob 4-48 dospeta iz Sežane in Nabrežine domobranski polk št. 26 in 87 in se odpeljeta v Celje. Ob 721 pride iz Sežane 3. domobranski polk in gre v Gradec. Ob 751 dospeta iz Sežane 4. domobranski polk in gre v Celovec. Ob 8-67 dospo iz Nabrežine rezervisti 27. pešpolka in grejo v Gradec. Ob 144 pride iz Sežane domobranski polk št. 26 in gre v Maribor. Ob 151 pride pa iz Sežane 4. domobranski polk in gre v Celovec. Na južnem kolodvoru bodo stali vlaki in nekaj minut.

— **Slabo zamenjavo** je napravil včeraj neki tujec pri zlatarju g. Jožefa Debevcu, ko mu je prinesel popraviti žensko uro. Med tem časom mu je namreč izmaknil dva poročna prstane, vredna 14 K in je imel prvi črki A. S., drugi pa M. S., katera je šele pogrešil po tujčevem odhodu. Ura je vredna 24 K in se je tedaj uzmovič dobro opeharil.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljal z južnega kolodvora v Ameriko 1 Slovenec. 8 Hrvatov je šlo v Hrušico, 10 pa v Selško dolino.

— **Izgubljene in najdene reči.** Poduradnik južne železnice gosp. Karel Herman, je izgubil zlat obroč, vreden 50 K. — Kancelist državne železnice, g. Matija Lavrenčič, je izgubil srebrno žepno uro s srebrno verižico, vredno 70 K. Ura je imela znotraj vrezano ime M. Lavrenčič.

— **C. kr. deželni plačilni urad na Cesarja Jožefa trgu št. 1 v Ljubljani** bo dne 12, 13. in 14. septembra t. l. zaradi glavnega svaženja uradnih prostorov za stranke zaprt.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi danes zvečer koncert „Svitarji“. Začetek ob 7. uri. Vstopnina prosta.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 27. avgusta do 2. septembra 1905. Število novorojencev 17 (= 23,5‰), umrlih 26 (= 36,0‰); med njimi umrl za tifusom 1, za jetiko 1, za vnetjem soplnih organov 1, valed mrtvovca 1. valed nesgode 1, za različnimi boleznimi 21. Med njimi je bilo tujcev 8 (= 30,7‰), iz zavodov 9 (= 34,6‰). Za infekcijskimi boleznimi so zboleli, in sicer za vrtico 1 oseba.

— **Hrvatske novice.** — Uboj v norišnici. V oddelku za umobolne v zagrebški bolnišnici je umobolna kmetica Mara Ilijavić ubila s kladivom blazno tovarišico Josipo Bartolić. — Svojo ljubico obošil. Kakor smo svojedčasno poročali, sklenila sta 18. julija t. l. 28-letni kamnosek Vek. Korotaj in 15-letna Jolisa Topolko, da se obošita v Tuškaneu pri Zagrebu, ker se ne

moreta poročiti. Korotaj je svojo ljubico vsdignil, da si je dela vrvo okoli vratu; ko se je nato sam obesil, se mu je utrgala vrv. Ker ni imel druge vrvi ter ga je bil tudi strah pred mrtvo ljubico, zbežal je iz gozda ter se sam javil policiji. Obtožen je bil umora, a pri obravnavi včeraj je bil oproščen.

— **Najnovejše vesti.** — Kolera. V vzhodni Prusiji so se primerili trije novi slučaji kolere in dva smrtna. Avstrijsko ministrstvo za notranje zadeve je izdalo obširne odredbe, da se prepreči vsako razširjenje kolere. V so boto se snide najvišji zdravniški svet, ki bo najbrž izdal nove odredbe.

— **Zapuščina dveh kraljev.** V cesarskem dražbenem uradu na Dunaju je razstavljenih v 12 sobanah 1166 predmetov kot zapuščina srbskih kraljev Aleksandra in Milana. Vsi predmeti se bodo začeli prodajati na javni dražbi 10. oktobra. Dedinja Natalija je zapustila ves izkupidek v dobrodelne namene.

— **Za pikom bučele umrl.** Kmet Franc Derndl v Lincu je v neki gostilni poskušil med in pri tem požrl bučelo, ki ga je pišila v grlo. Poklicali so takoj zdravnika, toda bilo je že prepozno, ker je nastopilo zastrupljenje krvi, za čemer je kmet še tisti dan umrl.

— **Pokojni Strossmayer in nemška šola na Slatini.** »Obzore je priobčil nekaj črtic iz življenja pokojnega Strossmayerja. Ko so v Rogaški Slatini zbirali med gosti prispevke za ondotno šulferajnsko šolo, sta prišle dve mladi in lepi Nemki, najbrže nepoučeni tujki tudi k škofu Strossmayerju po prispevek. Toda škof jima je prošnjo odločno odbil, češ, da ne more podpirati podjetja, ki mu je namen raznaroditi slovenske otroke. Vsiljivi Nemki pa se nista dali odpraviti, temuž sta začeli škofu dokazovati humanitarni in prosvetni namen nameravane šole. »Pustite Vi to meni, moje krasne; to vem že bolje same«, je odgovoril Strossmayer ter ni dal ničesar.

— **Avstrijske univerze.** Iz izkaza, ki ga je izdalo naučno ministrstvo, je obiskovalo avstrijske univerze v poletnem semestru 1905 sledeče število slušateljev: na Dunaju 6134, v Inomestu 916, v Gradcu 1614, na nemški univerzi v Pragi 1342, na češki univerzi v Pragi 3419, v Lovu 2619, v Krakovu 1883 in v Crnovicah 638. Ker je bilo slovenskih visokošolcev v preteklem letu 586, smo na vsak način opravičeni Slovenci zahtevati svoje vseučilišče, ki nam gre po ravnopravnosti, ki je zajamčena avstrijskim narodom, nam Slovincem seveda samo na papirju!

— **Častniška afera v Belgradu.** 25. avgusta sta se v Belgradu pripeljala dva častnika, stotnik in poročnik, z neko pevko pred neko gostilno zunaj mesta, kjer sta izstopila. Častnika sta bila že nekoliko vinjena. Pred gostilno je stal žandarmerijski korporal, ki je fiksiral pevko. Vled tega se je poročnik razjezil in dal zausnično orožniku, ki se je branil. Poročnik je zamahnil s sabljo nad njim. Orožnik mu je iztrgal sabljo in ustrelil večkrat v zrak v znak za pomoč. V bližini je delalo nekaj zidarjev. Prišli so orožniku pomagat, napadli častnika, ju ometali s kamenjem in vzeli še stotniku, ki se je udeležil boja, sabljo. Med tem je zbežal orožnik v tramvajski voz in se je hotel odpeljati v mesto. V tem so prišli orožniki na telefonni poziv častnikoma na pomoč in prepočili delavce. Ko se je težko ranjeni orožnik odpeljal v mesto, srečal je vojaško patroljo, kateri je poveljeval neki častnik. Ta je ukazal svojim vojakom, naj spravijo orožnika s tramvaja. Orožnik se je temu uprl, valed česar je nastala v vozu panika. Vojaši so orožnika premagali in ga odvedli v vojašnico, ranjena častnika so pa prepeljali v garnizijsko bolnico. Zadeva vsbuja splošno pozornost.

— **Palice na Ruskem.** V najkrajšem času izide policijska naredba, ki bo določala, kakšne smejo biti palice, ki jih jemljejo na izprehode. Kdor bo imel drugačno palico, bo administrativnim potom kaznovan. Naredba ima namen, da zabrani palice, ki imajo v sebi pušične cevi ali bodala.

— **Statistika o analfabetih na Ruskem.** Ruski statistični urad je po osmih letih izdelal popis ljudskega štetja, iz katerega je razvidno, da je izmed 126.586.526 prebivalcev, izvzemši Finsko, 99.070.436 analfabetov. Ako se k temu prišteje, da vsako leto naraste prebivalstva za pol drugi milijon, se sme reči, da ima Rusija 100 milijonov ljudi, ki ne znajo ne pisati ne štati. Vsa inteligenca se računa na 1.349.687 oseb, med njimi jih je 104.321 z akademsko izobrazbo.

— **Obseg glave in inteligence.** Že odnekaj se trdijo

ljudje, da bi iz znanosti svojega bližnjega spoznali njegovo notranjost, da bi iz njegovih potez brali njegove misli, njegovega duha. Pred nekaj več nego sto leti je svetela znanost, katere cilj je bil, iz razvija posameznih delov človeške črepije sklepati gotove duševne zmognosti in nagone in zato najti postavne odnose. Ta znanost, fenologija imenovana, se pa ni vzdržala dolgo in so jo kmalu pokopali. Prenehala pa niso stremjenja, sklepati inteligenco iz teže in velikosti možgan. Ker se pri živem človeku ne da neposredno izračunati teža in velikost možgan, so se zadovoljili, sklepati razteznost možgan iz obsega glave in to spravljati v zvezo s inteligenco. Preiskovalca Eyrich in Loewenfeld sta zmerila glavo 935 vojakom, 300 enoletnim prostovoljcem in 312 šolskim otrokom. Prišla sta do zaključka, da ljudje z večjo obsežnostjo črepije nimajo vedno več duševne nadarjenosti in ljudje z malo črepijsko obsežnostjo niso vselej manj inteligentni. Čudno je pa vendar in zanimivo, da je med preiskanimi bilo več inteligentnih, ki so imeli širšo obsežnost glave, pri manj nadarjenih je pa prevladovala manjša obsežnost. Debeloglavi so nasproed glede nadarjenosti in razumnosti vendarle na boljem nego pa ljudje z majhnimi glavami.

— **Izseljevanje iz Italije v Ameriko.** V prvi polovici tekočega leta se je iselnila iz italijanskih pristanišč v Ameriko 145.701 oseba, dočim se je odpeljalo lani med celim letom le 118.058 oseb.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst 7. septembra. Včeraj popoldne so zborovali odseki narodno-radikalnega dijaškega shoda. Razpravljalo se je o žalostnem položaju slovenskih visokošolcev v tujih vseučiliških mestih. Pri ti priliki so govorniki ostro obsojali klerikalne dijake z ozirom na to, da se da nekaterim dokazati, da so prodali svoje prepričanje. Dr. Tuma je nasvetoval, naj se poskrbi, da bodo dijaki dobivali brezobrestna posojila v sv.ho, da morejo dovršiti svoje študije. Dijaki so sestavili natančno statistiko o akademsko izobraženem uradništvu na Slovenskem. Dr. Rybač je naglašal potrebo slovenskih uradnikov in je slovenski mladini toplo priporočal, naj se nauči ital. jezika. Obširno se je razpravljalo o naših srednješolskih razmerah. Sprejeta je bila resolucija, ki priporoča, naj se slovenski srednješolski profesorji organizirajo in naj stopijo v ožjo dotiko s srednješolskimi dijaki Shod se je soglasno izrekel za svobodno znanost in umetnost in konstatiral, da so škofovi zavodi v Št. Vidu hlev, kjer se bodo vzgajali klerikalni backi. Danes je komers, jutri pa velik ljudski shod. Shodu narodnoradikalnega dijaštva je došlo mnogo pozdravov; med drugimi je shod pozdravil tudi župan Hribar. V soboto se vrnejo dijaki v Ljubljano in se v nedeljo korporativno udeležijo razkritja Prešernovega spomenika.

Rim 7. septembra. Italija je kupila Benadir.

Petrograd 7. septembra. Nekateri listi poročajo, da bo admiral Negobatov degradiran in izpahnjen iz armade, ker se je v bitki pri Čuzimi strahopetno obnašal.

Petrograd 7. septembra. Nemiri v Baku in v Tiflisu še vedno niso zadušeni. Listi prijavljajo strahovite detajle o groznem klanju med Armenci in Tatari.

London 7. septembra. Nemiri na Japonskem zadobivajo čedalje večji obseg. Po vseh večjih krajih se prirejajo shodi, ki protestirajo proti sklenjenemu miru. Vojaštvo vzdržuje le iztežka red. Ponokod so izgrezniki že vžgali nekaj hiš. V Tokio so zastražene vse palače cesarja in ministrov.

Portsmouth 7. septembra. Vsi mirovni pooblaščenici, ruski in japonski, so odpotovali, prvi v Novi York, drugi v Boston, odkoder se vrnejo domov. Slovo je bilo prav presrečno.

Velika, lepo meblirana mesečna soba

z eno ali dvema posteljama, s hrano ali brez nje, se takoj odda. — Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“. 2837-2

Dijaki

se sprejmejo na hrano iz zračno stanovanje. — Izve se v trgovini Fr. Čuden, Mestni trg. 2687-3

V stanovanje, na hrano in v skrbno nadzorstvo sprejme učiteljeva rodbina

2 dijaka

z boljše hiše. — Imela bosta lastno, zračno sobo.

Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 2835-1

Dijaki

se sprejmejo na stanovanje in hrano. — Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 2845-1

Na ljubljanskem polju se odda okoli 9 oral z deteljo dobro obdelanih

njiv

na več let v zakup. Letošnja tretja košnja se lahko takoj prevzame. Pojasnila daje tovarna za lim.

Eden ali dva

dijaka

iz boljših rodbin se vzameta k učiteljski rodovini na stanovanje in hrano. Posebna soba. Klavir in kopelj na razpolago. — Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 2847-1

Uradniška vdova

sprejme po ugodnih pogojih

dijake ali gospodične

na dobro, skrbno hrano. 2798-2

Več pove gospa Papst na Poljanski cesti, Barvarska steza 5.

3 dijaki

iz dobrih hiš se sprejmejo v učiteljski družini na hrano in stanovanje. Stanovanje je obsežno in elegantno. Vestno nadzorstvo in dobra hrana zagotovljena.

Vpraša se pri upravništvu „Slov. Naroda“. 2792-2

Dijak

iz boljše hiše (najraje realca ali pa učenec iz ljudske šole) se sprejme na stanovanje in hrano. Oskrba vsestransko popolna. Instruktor na razpolago. — Vpraša se pri upravništvu „Slov. Naroda“. 2.63-3

Stanovanje

na Kongresnem trgu št. 13, v I. nadstropju, obstoječe iz 4 sob s pritlikinami, se odda za avgustov ali

Več se izve pri hišniku istotam ali v pisarni ravnateljstva užitinskega zakupa, Dunajska cesta št. 31.

Večji producent vina išče za večja mesta 2786-3

zastopnikov

za prodajo vina.

Pri dobrem uspehu dobe tudi potne stroške. Ponudbe „glavnopostni predal 271 Trst“.

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo 5 K.

Vsled ugodnega ogromnega nakupa se odda za to nizko ceno: par moških in par ženskih čevljev, črnih ali rjavih na trakove z močno zbitimi podplat, najnovije oblike, dalje par moških in par ženskih modnih čevljev, elegantnih in lahkih.

Vel 4 pari samo 5 K.

Za naročitev zadostuje dolgost. 2872 Razpošiljanje po povzetju.

Izvoz čevljev KOHANE, Krakov št. 31. Nengajajoče rad zamenjam.

Vsak dan sveži

sladoled

se dobiva 1030-26

v kavarni in slaščičarni Jakob Zalaznik Stari trg št. 21.

Za nastanjenje c. kr. orožništva v Ljubljani se išče v najem večja

hiša z dvoriščem

eventualno tudi vrtom pričenši s 1. avgustom 1906 s sklepom pogodbe za več let.

Dotične ponudbe naj se pošljejo c. kr. deželniemu žandarmerijskemu poveljstvu v Ljubljani. 2821-2

V NOBENI SLOVENSKE HIŠI SE NE BI SMELE POGREŠATI

POEZIJE

DOKTORJA

FRANCETA

PREŠERNA

UREDIL SKRIPT. L. PINTAR

ILUSTRIRANA IZDAJA, SEŠITA 5 K, V PLATNU VEZANA 6 K 40 H, V USNJU VEZANA 9 K LJUDSKA IZDAJA 1 K, V PLATNU VEZANA 1 K 40 H. NATISNILA IN ZALOŽILA IG. PL. KLEINMAYR & FED. BAMBERG V LJUBLJANI. 2 DOBIVAJO 2 SE PO VSEH KNJIGOTRŽNICAH. 2 2

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. junija 1905. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, ces. selthal v Anzei Solnograd, ces. Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 6. uri 07 m jutraj obojni vlak v Trbiž od 1. junija do 10. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 5 m jutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, ces. selthal v Solnograd, Inomost, ces. Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb. Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipako, ces. Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, selthal, Dunaj, Solnograd, Inomost, Bregence, Zeneva, Paris. — Ob 3. uri 15 m popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, ces. Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb. Francove vane, Karlove vane, Prago, (Ljubljana-Linc-Praga direktni voz I. in II. razr.), Lipako, na Dunaj ces. Amstetten. — Ob 10. uri ponoči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo (Ljubljana-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE. Obojni vlaki. Ob 7. uri 17 m jutraj obojni vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m sveder v Novo mesto, Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m jutraj obojni vlak s Dunaja ces. Amstetten, Monakovo (Monakovo-Ljubljana direktni voz I. in II. razr.), Inomost, Franzensfeste Solnograd Linc, Steyr, Anzei, Ljubno, Celovec, Beljak. Ob 7. uri 12 m jutraj obojni vlak iz Trbiž. — Ob 11. uri 10 m dopoldne obojni vlak s Dunaja ces. Amstetten, Lipsko, Karlove vane, Heb. Marijine vane, Prago (Praga-Linc-Ljubljana direktni voz I. in II. razreda), Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Paris, Zeneva, Curih, Bregence, Inomost, Zell ob jezuru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, smober, Pontabel. — Ob 4. uri 29 m popoldne obojni vlak s Dunaja, Ljubna, selthal, Dunaj, Solnograd, Inomost, Bregence, Zeneva, Paris, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb. Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipako, ces. Amstetten na Dunaj. — Ob 9. uri 5 m sveder iz Lesec Bleda samo ob nedeljah in praznikih. — Ob 10. uri 40 m sveder obojni vlak iz Trbiž od 1. junija do 10. septembra ob nedeljah in praznikih. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN KOČEVJA. Obojni vlaki: Ob 8. uri 44 m jutraj obojni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m sveder istotako. — ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m sveder. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 10. uri 59 m dopoldne, ob 6. uri 10 m sveder. Ob 9. uri 55 m ponoči samo ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubli 1. 2079

Dr. Ivan Oražen, zdravnik v Ljubljani

opozarja na svojo

ortopedično-zdravilni zavod

v katerem se zdravi: raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd.

Vse se izvršuje pod osebnim nadzorstvom dr. Oražna, ki daje pojasnila ob svojih ordinacijskih urah od 9. do 10. ure dopoldne in od 2. do 3. ure popoldne, v Wolfvih ulicah št. 12, I. nadst. 2772-2

Ustanovljeno 1862

Najstarejša tvornica

c. kr. dvorni

Telefon 584.

peči in ognjišč

mašinist

RUDOLF GEBURTH, Dunaj

VII. Kaiserstrasse 71, na voglu Burggasse.

2773-2

Specialni katalogi gratis in franko.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako porabo.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Svoji k svojim!

Slavnemu občinstvu kakor tudi raznim društvom in korporacijam iz Ljubljane in z dežele, ki se udeležo

odkritja Prešernovega spomenika priporočam svojo nasproti postaje električne železnice ležečo

restavracijo

s prostornim, senčnatim vrtom, kjer se bo najbolje in najtočnejše postreglo z izvrstnim pivom, dobrim, pristnim vinom kakor tudi z okusnimi gorkimi in mrazilni jedili.

Društvom in korporacijam, ki bodo nekaj dni prej naročili koso in večerjo se bodo rezervirale mize in se bo nanje posebno oziralo.

V nedeljo, dne 10. t. m. popoldne

KONCERT

s posebno zanimivim sporedom, ki ga bo proizvajala „Narodna godba iz Celja“.

Vstopnina 20 kr.

2820-2

Za obilni obisk se priporoča z velespoštovanjem

FRAN REMIC

restavrat na „Zelenem hribu“

Dolenjska cesta št. 23 v Ljubljani.

Naznanilo!

Dne 15. t. m. ob 8. uri zjutraj bo v Jesenicah na Dolenjskem pol ure od Brežic

velika razprodaja

in sicer bo na prodaj

24 lepih in debelih prašičev, 24 glav lepih krav in volov, konji, veliko ovs, pšenice, koruze, ječmena, krompirja, 1000 centov sena, ekvipaže, gospodarsko orodje in vozovi, sploh vsa premičnina.

Dalje bo naprodaj

dobra vinska posoda in 300 veder najboljšega belega vina.

Dražba se vrši ob vsakem vremenu, in se nadaljuje tudi še prihodnji dan.

Kupci se vljudo vabijo.

2864-1

Pirker in tov.

Samo v

Angleškem skladišču oblek

se dobe izvirni angleški

svršniki, športne suknje, ulsterji, derbyji, športne in sacco-obleke, tudi izvirni angleški raglani, napol dolgi paletoti, ovratniki, jopice, damski kostumi, krila in mlčne bluze.

Največja izbira oblek za dečke in otroke.

Vse se prodaja po čudovito nizkih cenah.

O. Bernatović

v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

287C 1

Ernest Hamm r schmidta naslédniki

MADILE, WUTSCHER & Ko.

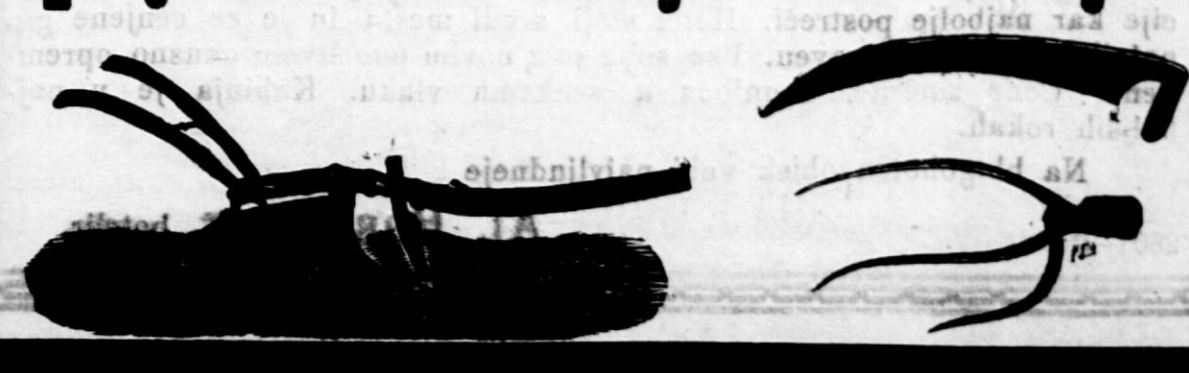
trgovina železnin in kovin

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 6.

Velika zaloga

3490-31

poljedelskih strojev in orodja.

Edino izvrstno sredstvo za okrepitev in ojačenje, ki ga mnogi zdravniki, kakor govore zahvalna pisma, rabijo v svoji lastni rodovini ob telesni upadlosti, bledičnosti, slabokrvnosti, nervoznosti, slabosti itd. Posebno za izpolnitev telesnih oblik, se obnaša krepečalna moka, izborna. V 6 tednih 30 funtov konstatirano. 11 najvišjih odlik, tudi Grand Prix. Dokazano, da presega vsa druga živila. Orig. zavitek za 14 dni samo K 2-50. Razpošilja centrala:

BALZAR, Dunaj III., Hauptstrasse 50.

Zalogi v Ljubljani imata Anton Kanc, drogiat in Marija Remškar.

Originalni **SINGER** Pazite na tvorniško znamko.

šivalni stroji.
SINGER Co. del. družba za šivalne stroje.
V Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6. 71-26

Trgovska akademija v Gradcu.

Ustanovljeno 1863. Znanostni državni zavod.

Absolventje imajo pravico do enoletnega prostovoljstva. Zgradi se novo, dobro urejeno šolsko poslopje.

Sprejemajo se absolventje spodnjih srednjih šol in meščanskih šol. (ti, če imajo v glavnih predmetih red „povoljno“ in napravijo vsprejemni izpit iz nemščine, algebre in računstva. Termina: 15. julija in 16. septembra). Sprejem z drugih enakopravnih šolskih kategorij zavisi od dovolitve ministrstva. To velja tudi za prestop s kakšnega višjega razreda srednje šole v drugi razred trgovske akademije. (Prošnje na ministrstvo je vlagati pri ravnateljstvu). Šola se prične 18. septembra.

Z zavodom je spojen enoletni tečaj za abituriente (začetek 5. oktobra) za absolvente višjih srednjih šol in z njimi enakopravnih učilišč, ki se hote posvetiti trgovskimi ali industrijskim podjetjem ali ki si hočejo kot visokošolci (juristi) času primerno razširiti znanje.

Prirejajo se tudi prosti na kako določeno izobrazbo ne navezani celoletni in pololetni tečaji za gospode in posebej za dame. (Začetek 18. septembra in 15. februarja). Prospekte razpošilja in daje daljna pojasnila ravnateljska pisarna v Gradcu, Kaiserfeldgasse 25. 2574-8

Trorazredna

Cesarja Franca Jožefa I. mestna višja dekliška šola
v Ljubljani, Gosposke ulice šte. 8.

(S pravico javnosti, podeljeno z odlokom vis. c. kr. ministrstva za bogocastje in nauk z dne 12. julija 1900, št. 18588.

Vpisovanje bode dne 16. in 17. septembra od 9. do 12. ure dopoldne v ravnateljevi pisarni.

Dne 18. septembra od 8. ure nadalje bode sprejemni izpit za tiste nanovo vstopivše gojenke, ki še niso dovršile 8. razreda ljudske ali 3. razreda meščanske šole.

Dne 19. septembra se prične deseto šolsko leto s slovesno skupno službo božjo.

Deklice, ki žele vstopiti v ta zavod, naj se v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov osebno zglaste ter izkažejo z izpričevali o svojem dosedanjem šolanju, za sprejem v I. letnik pa še posebej z rojstvenim listom, da bodo dopolnile 14. leto vsaj do konca prvega polletja.

Vsaka deklica plača pri vpisovanju 4 K prispevka za učila, za I. letnik pa poleg tega še 4 K sprejemnine. — Šolnina znaša za vsako polletje 10 K.

Obvezni učni predmeti so: veronauk, slovenščina, nemščina, francosčina, zgodovina, zemljepis, matematika, fizika, prirodopis, risanje, ročna dela, odgojeslovje (v II. in III. letn.), gospodinjstvo, (v III. letn.), zdravoslovje (v III. letn.) — **prostovoljni pa:** lepopisje, petje, telovadba, stenografija.

Zavod ima značaj srednje šole, podpirata ga država in dežela kranjska, na njem poučujejo večinoma profesorji c. kr. srednjih šol.

Z mestno višjo dekliško šolo sta združena: 1. **pedagoški tečaj** za tiste absolventinje, ki se hočejo pripravljati za zrelostni izpit na učiteljsko in 2. **trgovski tečaj**, namenjen razen absolventinjam tega zavoda tudi drugim deklicam, če so dopolnile vsaj 16. leto in dokažejo v posebnem sprejemnem izpitu dovolj sposobnosti za predavanje trgovskih nauk. — Vpisovanje za pedagoški tečaj bode dne 16. septembra, za trgovski tečaj pa od 25. do 27. septembra od 11. do 12. ure

Vsa natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1905.

Ravnateljstvo cesarja Franca Jožefa I. mestne višje dekliške šole.

Naznanilo.

Podpisani si dovoljuje udano objavljati, da je z dnem 1. julija 1905

prevzel staroznano trgovino E. Mahr v Ljubljani, Židovske ulice z vso zalogo blaga.

Vsled ugodnih kupnih cen se bodo začetkom počitnic in potovanja na deželo vsi predmeti, kot: toaletni, pisalni, potovalne potrebščine i. t. d. po jako znižanih cenah razpečavali, dokler bo kaj zaloge. — Med prevzetim blagom je tudi večja partija konjaka, pristnega jamaikaruma, čaja ter esence za punš.

K prijaznemu obisku vabi z odličnim spoštovanjem

Fr. Iglič trgovec s papirjem in galanterijskim blagom ter akcidenčni tiskarnar
v Ljubljani, Glavni trg 11, filialka Židovske ulice 4.

V Ljubljani, meseca julija 1905.

2119-11

A. KUNST

— Ljubljana —

Židovske ulice 4

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakič naročila se izvirajo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zasnemujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vzorec vpošlata.

Pariski moderci!

Pariski moderci!

Sprejaj ravnala oblika, ne tišči na želodec, priporoča v največji izbi

Flojzij Persché

v Ljubljani

Pred škofijo št. 21.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.

Električni obrat.

Ustanovljeno **Brata Eberl** leta 1842.

Prodajalna in komptoar: Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica:

Igriske ulice št. 8.

Plesarska šola c. kr. drž. in c. kr. priv. puž. šol.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja. Velika izbira dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.

Posebno priporoča slav. občinstvu najnovejšo, najboljše in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Rapidol“.

Priporoča se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečno in fino po najnižjih cenah.

Pri nakupovanju

— suknenega —
in manufakturnega
blaga
se opozarja na trdko

HUGO IHL

v Ljubljani

v Špitalskih ulicah št. 4.

Velika zaloga

suknenih ostankov.

Cementna zarezna strešna opeka

iz portland cements in peska. Streha prihodnosti.

Patentirana v 30 državah.

Trpežnejša in bolj lahka streha kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Edini izdelovatelj za Kranjsko

JANKO TRAUN

Izdelovatelj cementnin

Glince pri Ljubljani.

— Zaloga čevljev —

JULIJA STOR v Ljubljani

— Prešernovih ulicah št. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tenis in pristnih goisserskih gorskih čevljev. 1109-23

Elegantna, skrbna izvršitev po vseh cenah.

Št. 1530.

Razpis.

2794-2

Na mestni višji realki v Idriji je popolniti s šolskim letom 1905/06 sledeči učni mesti:

1) definitivno eventualno suplentsko mesto za slovenščino

2) definitivno eventualno suplentsko mesto za matematiko in deskript. geometrijo

oziroma za

matematiko in fiziko

kot glavni predmeti z dovoljenimi stranskimi predmeti.

Za razpisana mesta so ugotovljeni prejemki v smislu zakona z dne 19. kimavca 1898 drž. zak. št. 173 z za 50% povišano dejavnostno doklado. Namestni učitelji pa prejema letno nagrado 2000 K.

Pravilno opremljene in na mestni občinski odbor idrijski naslovljene prošnje je vložiti službenim potom

do dne 12. kimavca 1905

pri ravnateljstvu mestne višje realke v Idriji.

Mestno županstvo v Idriji

dne 2. kimavca 1905.

Založnik c. kr. drž. uradnikov.

Ljubljana **J. KEBER** Ljubljana
Stari trg št. 9 Stari trg št. 9

priporoča svojo tovarniško zalogo

suknenega, platnenega in perilnega blaga
po izredno nizkih stalnih cenah. 3437-45

— Kravate in perilo. —

Potrebščine za krojače in šivilje. *

Najcenejša pot za zdaj!!!

Red Star Line
Rdeča zvezda *

V Ameriko!

Antwerpen

Hitra in varna vožnja z modernimi opremljenimi novimi brzoparniki te solidne

družbe pri poštini in snažni postrežbi. Natančen zanesljiv pouk in veljavne listke

New York

Philadelphia

dobite v 864-25

Kolodvorskih ulicah št. 41

— od južnega kolodvora na desno. —

a zastopstvo „Rdeče zvezde“

Franc Dolenc.

V našo pisarno pridite za gotovo vsaj v torek dopoldne, da prestopite pravočasno na barko v soboto jutraj. Naši parniki — Finland, Kronland, Vaderland, Zealand — vozijo do New-Yorka sedem dni. To je pribito. Vljudnost, snaga in zdrava hrana je na njih pri nas prvo in zadnje.

Naznanilo.

Čast mi je slavnemu občinstvu najljubše naznaniti, da sem si osvojil dobro znani in nanovo renovirani

hotel pri „Zlatem jelenu“
(Al Cervo d' Oro)

združen s pivarno in restavracijo pri „Lednici“ v Gorici, Ozka ulica hiš. šte. 7, 9, 11.

Ker je to podjetje že od nekdaj na najboljšem glasu, potrudi se bom tudi jaz, vsem željam č. obiskovalcev mojega hotela in restavracije kar najbolje postreči. Hotel stoji sredi mesta in je za cenjene gg. potnike najbolj pripraven. Vse sobe so z novim pohištvo okusno opremljene. Cene zmerne. Omnibus k vsakemu vlaku. Kuhinja je v najboljših rokah.

Na blagohoten obisk vabi najljubše

Al. Rasberger, hotelir.

2803-2

Zakupni razglas

zaradi zagotavljenja predmetov kruha in ovsa za leto 1906.

Zakupna obravnava bode za garnizujoče čete, zavode, izolirane in domobranske čete¹⁾

Zakupna obravnava bode za garnizujoče čete, zavode, izolirane in domobranske čete ¹⁾														
dne	1905	pri			za zakupno postajo ⁵⁾	za čas		na dan			Približna tekoča letna potreščina, ki jo je zagotoviti, znaša		vadij v kronah	
		vojaškem preskrbovalnem magacinu	okrajnem glavarstvu	županstvu		od	do	kruha	ovsa		kruha	ovsa		
								à	à	à				
								840	840	4200				
								gramov poreij						poreij
6. oktobra	—	Bruck ob M.	—	Judenburg Ljubno Šmarje Bruck ob M.	1. januarja 1906 31. decembra 1906		390	—	—	140.400	—	Vadij obstoji iz 5 procentov vrednosti, ki se določi po oferirani ceni in sicer od cele napovedane množine in od enomesečne oddajalne vrednosti ob prehodih vojaštva.		
11. oktobra	Maribor	—	Celje ²⁾ Slov. Bistrica ³⁾ Strass Ptuj	220			—	—	79.200	—				
4. oktobra	Celovec	—	Št. Vid ob Z. Vošperk Kotje	18			—	—	6.480	—				
9. oktobra	—	Trbiž	Trbiž Malborget ⁶⁾ Rabl ⁶⁾ Bovec ⁶⁾	380			—	—	136.800	—				
2. oktobra	Gorica	—	Gradišče ⁴⁾ Ronchi ⁴⁾ Kanal ⁴⁾ Tolmin ⁴⁾	310			—	—	111.600	—				
				140			—	289	50.400	4370				
				20			—	—	7.200	—				
				250			—	—	90.000	—				
				—			4	155	—	2.350				
				152			4	155	54.700	2.350				
				343			—	—	123.500	—				
				356			—	—	128.200	—				
				120			—	—	43.200	—				
				82			—	—	29.500	—				
				97			—	—	34.900	—				
				310			—	—	113.150	—				
				93			—	—	34.000	—				
				291			—	—	106.200	—				
				93			—	—	34.000	—				

1. Razen tega bode k domeniženim zakupnim cenam oddajati:

- potrebnost za k orožni vaji sklicane dopustnike, rezerviste, nadomestne rezerviste in domobranci;
- potrebnost ob prehodih vojakov po točki IV. pogodbenega zvezka in eventualnih doklad; dalje
- na postaji St. Vid potrebnost ob koncentriranju čet glasom pogodbenega zvezka, točka III.;
- sol, drva in pekavske potrebnosti povodom vsakoletnih vaj vojaških pekav.

2. Prezemnik za oddajanje kruha, oziroma peke iz erarične moke, more dobiti v Celju erarično pekarijo za dobo pogodbe v zakup, toda edino proti plačilu mesečne najemščine 22 K in proti temu, da napravi manjše poprave objekta iz lastnega in ga zavaruje proti ognju.

Oprostiti se je moči plačevanju najemščine samo s primernim znižanjem zakupne cene za kruh.

3. Ako bi se imel oves za postajo Slov. Bistrica zagotoviti dobavnim potom, se ima množina, ki jo je preskrbeti, ravnati po resnični potrebi imenovane postaje.

4. Za postaje Gradišče, Ronchi, Kanal in Tolmin, je za napravo kruha v mesecih junij do vseh september 1906 vzeti polovico pšenične, polovico pa ržene moke, v drugih mesecih pa 1/3 pšenične in 2/3 ržene moke; na met. cent moke je pridejati 140 gramov kumne.

5. Ponudniki se imajo v ponudbah zavezati, da bodo imeli v dotičnih postajah, izvzemši Kotje, Rabl, Malborget in Bovec, dvamesečno rezervno zalogo moke za kruh oziroma ovsa. V postajah Kotje, Rabl, Malborget in Bovec, je treba imeti trimesečno rezervno zalogo moke za kruh.

Reservne zaloge se z dovoljenjem korne intendance poslednja 2 ozir 3 mesece pogodbene dobe lahko porabijo.

6. Konkurenčni kraji za Malborget, Rabl in Bovec so navedeni v zvezku za zakupne pogoje.

Splošni pogoji.

- Sprejemale se bodo samo pismene ponudbe. Narejene morajo biti po spodaj naznačenem formularju in biti kolekovane z 1 krono za vsako polo. Zapečateni ponudbe imajo zgoraj omenjene obravnavne dni vsaj do 10. ure dopoldne, ob kateri uri se začne obravnava, doiti in sicer ponudbe za postaje Ljubno, Judenburg, Šmarje in Bruck ob Muri pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri; ponudbe za Trbiž in koroške zapore pri županstvu v Trbižu; ponudbe za ostale postaje pa pri dotičnih c. in kr. vojaških oskrbovalnih magacinih (točka XVII. zvezka pogojev); na poznejše ali v brzojavni obliki došle ponudbe se ne bode oziralo. Ko bi se v kaki ponudbi postavka cen v številkah in pismenih ne ujemala, velja postavka v pismenih za pravi. Vsaki popravi v ponudbi ima ponudnik pridejati svoj podpis.
- Za obravnavo veljajo določila zvezka pogojev z dne 25. avgusta 1905, ki je pri vsakem gori imenovanih vojaških oskrbovalnih skladišč, pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri, pri županstvu v Trbižu uradno izgotovljen in vsak dan istotom ob navadnih uradnih urah na vpogled. Vsak ponudnik je zavezan držati se pogojev, ki so obseženi v tem zvezku, že s tem, da stavi ponudbo. Tiskani pogoji so na vpogled tudi pri drugih vojaških oskrbovalnih skladiščih, potem pri političnih okrajnih oblastvih in deželnih kmetijskih družbah kornega področja. Taki zvezki pogojev se dobe proti plačilu 56 h za zvezek pri vseh c. in kr. vojaških preskrbovalnih skladiščih, na zahtevanje se pošiljajo tudi po pošti.
- Vsak ponudnik, izvzemši podjetnike, v pogodbeni zavezanosti stoječe, popolnem preizkušene in obravnavni komisiji znane kot zmožne in zaupne, ima neoziraje se na njegovo kavicjo o zmožnosti in zadostnem premoženju za prevzete navedenega podjetja dobiti solidnostno in zmožnostno izpričevalo in sicer, če ima protokolovano firmo, od trgovske in obrtne zbornice, sicer pa od pristojnega političnega oblastva prve inštanca, katero izpričevalo ne sme biti nad 2 meseca staro in ima na prošnjo podjetnika potom trgovske in obrtne zbornice, oziroma političnega oblastva vsaj v dan pred obravnavo doiti dotičnemu vojaškemu preskrbovalnemu

magacinu, okrajnemu glavarstvu v Brucku ob Muri ali županstvu v Trbižu. Posledice kak morebitne zamude zadevajo vsekakor le podjetnika.

- Vsak ponudnik, ki nima pravice do oproščenja, mora zagotoviti svojo ponudbo s 5% varščino od vrednosti vse za oddajo določene množine. Varščina se ne sme pridejati ponudbi temveč se mora s ponudbo v posebnem kuvertu tako odposlati in izročiti, da varščino upravičena oblast lahko prevzame, ne da bi odprla zapečateni ponudbo. Varščini je pridejati tudi njena specifikacija, ravno tako se mora varščina v ponudbi specifikovati. Gospodarske zadruge in posamezni kmetovalci, kakor tudi občine, so oproščeni vadija ali poročstva glede tistih dobav, ki jih s svojimi lastnimi močmi, oziroma proizvođači zamorejo dobaviti.
- Na kompleksivne ponudbe, ki se nanašajo na več postaj, se po navadi ne ozira.
- Oddajati se imajo predmeti v dotičnih postajah neposredno onim, kateri imajo pravico dobivati ter ne smejo biti lastna ali v najem vzeta skladišča zakupnikov od vojaških prebivališč oddaljena nad 1,9 km; v nasprotnem slučaju morajo zakupniki preskrbeti brezplačno prepeljavo kruha in ovsa. Za prevažanje predmetov v konkurenčne kraje se mora v smislu točke XVII. zvezka pogojev staviti posebna ponudba, ker bi se sicer smatralo, da je prevažanje obseženo že v ponujanih cenah. Pri enakih ponudbah za prevažanje ima ponudba onega, ki je dobil zakup, prednost.
- Ponudniki se odrekajo, da ne zahtevajo, da bi se vojna uprava glede izjave o sprejetju ponudbe morala držati v § 862. občnega državljankega zakonika, potem v členih 318 in 319 avstrijskega trgovskega zakona določenih obrokov, v katerih se je izjaviti, če se sprejme ponudba.
- Oddaja kruha in ovsa se ima praviloma vršiti od 5 do 5 dni. Če krajevne razmere in interes čete brez večjih stroškov za upravo vojske dopuščajo, se morejo raspisani dobavni obroki za oves rastegniti na 10 do 15 dni.

9. Kruh oddajati morajo načeloma peki. Kruh se ima izdelovati iz ržene moke v štrucih po 2 porcijah po 1400 gramov teže po peki. Po razmerju pšenične cene se more vložiti prožnja, da se dovoli k pridelovanju kruha rabiti tretjino pšenične in dve tretjini ržene moke. Principijalno je staviti ponudbe na arendovanje kruha; sprejemale se bodo tudi ponudbe civilnih pekov za izdelovanje kruha iz erarične moke; v zadnjem slučaju se morajo ponudbe glasiti na plačilo za peko od metrskega centa popečene moke, vstevši sol, drva in svečavo. Tudi je podjetnik zavezan, moko za peko na svoje stroške z železnice dati speljati in istotako prazne vreče vračati na železnico, izvzemši slučaj, če v ponudbi izrečno pravi, da tega ne more prevzeti.
10. Cene za zakup se imajo staviti došteti užutino in druge davščine od porcije kruha à 840 gr in od porcije ovsa à 4200 gramov.
11. Zakupniki so izključeni od olajšav vojaškega železniškega tarifa.
12. Plačilo se izvrši, če podjetnik ne pride sam k oskrbovalnemu skladišču, potem poštne hranilnice.
13. Moštva vojaške oskrbovalne oprave ni moči dajati zakupniku v pomoč, dokler ne izide drugačna določba.

V Gradcu, avgusta 1905.

14. Vsak ponudnik ima v svoji ponudbi izrečno izjaviti, da se podvrže določbam za to obravnavo pripravljenega zvezka pogojev z dne 25. avgusta 1905. Ponudbe, ki obsejajo krajšo nego 14dnevno zavezanost, se ne morejo vpoštovati.
15. Oni ponudniki, ki se zavežejo, da bodo porabljali povsem ali pa kar mogoče največ deželne pridelke, imajo pod sicer enakimi razmerami prednost.
16. Ponudbe se morajo na kuvertu kot take izrečno označiti.
17. Odobritev pri javnih ali znabiti sledečih jim zaupnih zagotovitvenih obravnava v zakupnih postajah doseženih najvišjih ponudkov pristoji c. in kr. intendanci 3 voja.

Eventualno direktno predložitev dotičnih ponudb, izjav itd. državnemu vojaemu ministrstvu je — kot popolnoma brezpomembno — opuščati tembolj, ker se na take vpošiljatve zaradi časa, ki se izgubi z njih pošiljanjem na intendanco, pri zadevnih zagotovitvenih obravnava navadno ne more ozirati.

C. in kr. intendancijska 3. voja.

1 K kolek

Ponudbeni formular.

Jaz podpisane izjavljam s tem vsled razglasa št. 7733, Gradec z dne 25. avgusta 1905, da hočem oddajati zakupnim potom za zakupno postajo s konkurenčnimi kraji porcije kruha à 840 g po h, reci:
 „ovsa à 4200 g po h, reci:
 za čas od 1. januarja do konca decembra 1906, preskrbovanje po točkah zvezka pogojev preskrbovati in za to ponudbo jamčiti s priloženo varščino K, obstoječo

iz Nadalje se zavežujem, če dobim zakup, vsaj v 14 dneh po uradni objavi dopolniti varščino v 10odstotno kavcijo in dajem vojaški upravi pravico, ko bi to opustil, da sama to dopolnitev izvede s pridrževanjem zakupnega zasluzka. Dalje se zavežujem, da bodem imel v postaji dvemesečno (oz. trimesečno) rezervno zalogo moke za kruh (ovsa) in si izgovorim, da se ta rezervna zaloga poslednja dva (tri) mesece pogodbene dobe lahko porabi.

V ostalem se podvržem razen pogojev naznanjenih v razglasu tudi pogojem, ki se nahajajo v zvezku pogojev z dne 25. avgusta 1905 napravljenim za razpisano razpravo. (Eventualno.) Glasom priloženega odloka v se bode moje solidnostno in zmožnostno izpričevalo neposredno odposlalo vojaškemu preskrbovalnemu magazinu.

N., dne 1905.

I. I. stanujoč v N.

2835

Mašinista

In žagarja potrebujem za parno žago. Obrniti se je na J. Murkovića, Stajnica, pošta Jezerana, Hrvatsko.

2809-2

Kavarna „Ilirija“

ob praznikih, sobotah in nedeljah

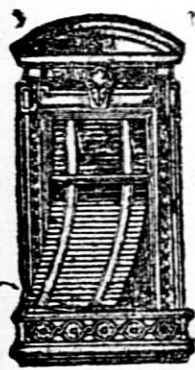
vso noč odprta.

Frie Novak

kavarnar

73-42

Kolodvorske ulice št. 22.

Prva hrvatska tovarna žaluzij, rolet, lesenih in železnih zatvornic za okna in prodajalnice.

G. SKRBIĆ

Zagreb, Ilica 40

priporočila

505-17

svoje priznane solidne, točne in cenene proizvode. Geniki zastoj in franko.

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgano kavo z velearomatičnim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave, ki spajajo vse te vrline, namreč kave

1583-34

Prve ljubljanske velike pražarne za kavo

KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti, nasproti kavarne „Evropa“.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživljenje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. Rez. fondi: 31,865.386-80 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 82,737.159-57 K. Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko narodno upravo.

5-104

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančniški hiši v Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Skode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

GRIČAR & MEJAČ

Prešernove ulice 9

LJUBLJANA

Prešernove ulice 9

2828-1

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke, velikanska izbira najnovejših modelov v konfekciji
 za gospe in deklice.

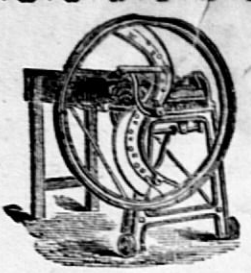
Posebnost: vsakovrstne zelo praktične obleke za šolarje po najnižjih cenah.

BRÁZAY

Brázay Francovo žganje

Osebam, ki se mnogo gibljejo, turistom in športnikom služi to sredstvo izvrstno. Ob masazi pri hudih naporih izgine trudnost, organi pa zadobé novo gibčnost.

Prepričajte se!

Najboljši in najnovejših vrst **gepeljni** in **motori** za bencin, **mlatiline** in **slamorezice**, **trembe**, **cevi**, **klinje** in **žage** dobite v skladišču

Fran Zemana v Ljubljani, Poljanska cesta šte. 24.

TRGOVINA Z MODNIM IN SVILE-
NIM BLAGOM TER POTREB-
ŠČINAMI ZA KROJA-
ČE IN ŠIVILJE.

ERNEST SARK

LJUBLJANA
Dvorski trg št. 1.

Učne knjige za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših odobrenih izdajah,
pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine
v najboljši kakovosti in po zmernih cenah
priporoča

L. SCHWENTNER
v Ljubljani
Prešernove ulice št. 3.

Novi modroc „Sanitas“
pri snáženju.

Najnovejše
modroce
na peresih

Navadni stari modroc
pri snáženju.

„Sanitas“

ki se lahko snážíjo zračijo in popravljajo ima vedno v zalogi ali pa iz-
vrši po naročilu 127-37

Dragotin Puc

preprogar in tapetnik

Dunajska cesta 18. Ljubljana Dunajska cesta 18.

FRANC STUPICA

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti šte. 1
zraven Figovca

trgovina z železnino, poljedelskimi stroji in špecerijskim blagom
priporoča

Portland in Roman cement, železniške šine in traverze za oboke,

štorjo za strope, strešni klej, izolirne plošče, razne štedilnike in peči, ko-
vanje za okna in vrata, kovanje za okna „Patent Avstrija“, železno, po-
cinjeno in cinkasto pločevino, mreže za sejnanje peska, mrežo in
bodečo žico za ograje, ter vse druge stavbne potrebščine, vodne žage,
samokolnice, nagrobne križe, tehtnice in uteži.

Orodje za mizarje, tesarje, kolarje, kovače in ključavničarje.

Navadne in stranske (Flügel) pumpe za vodo, pumpe za gnojnico,
železne, pocinjene in svinčene cevi za napeljavno vodo.

Ročke za mleko, stroji za posnemanje mleka, oprave za mle-
karne, lične kletke in razna kuhinjska oprava.

Velika zaloga **slamoreznic**, mlatilnic, gepeljnov, čistilnic, trijerjev,
preš za grozdje in sadje, strojev za košnjo, plugov in bran.

Plahte za vozove, svetilke za kočije, Poljska semena, poljski mavec,
svetovnoznani redilni prašek za živino, korenine in fibris za izdelovanje
ščet in čopičev. 998-26

Vedno sveže špecerijsko blago in razne rudninske vode!

Podružnica v Kolodvorskih ulicah nasproti „Tišlerja“.

Ključavničarstvo

Ign. Fasching - a vdove
Poljanski nasip št. 8 (Relechova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najpreprostejših kakor tudi najfinjših,
s žolto medjo ali mesingom montiranih
za obklade s pečnicami ali kahlami.
Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja
naročila se hitro izvršé.

G. ČADEŽ

v Ljubljani

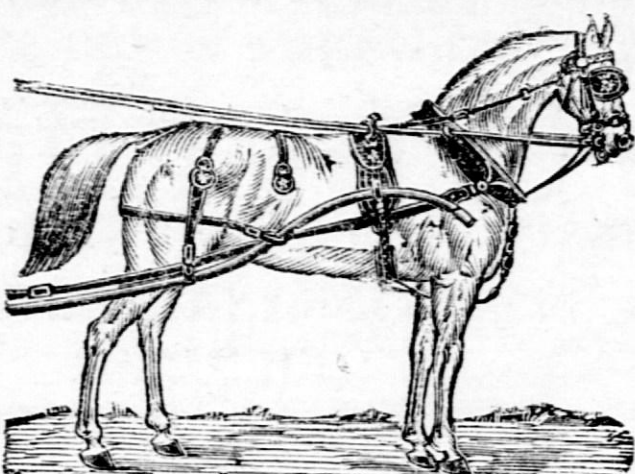
Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manufakturne trgovine
priporoča 10

klobuke

slamnike, čepice, razno mo-
ško perilo, kravate itd.

Blago imam solidno, cene zmjerne.
Postrežem točno.

JOSIP STUPICA

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Kolodvorska ulica šte. 6.

Priporočam svojo zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

katere imam vedno v zalogi, kakor tudi
vse druge konjske potrebščine.

— Cene nizke. —

Najboljši kosmetični predmeti so:

Ada milo po 60 h
cream po 1 K
za olepšanje polti in telesa.

Ada ustna voda
zobni prašek
po 1 K, za gojitev zob in ust.

Ada lasna voda
lasna pomada
po 1 K, za ohranitev in rast
las. 37

Ti izdelki „Aida“, ki so oblastveno
varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Mr. Ph. Mardetschlager, kemik
v Ljubljani.

Nadomestke za „Aido“ zavračate.

Optični zavod

F. P. Zajec, urar
Ljubljana, Stari trg.

Anton Šarc

v Ljubljani

na Sv. Petra cesti št. 8

Zaloga ces. kr. tvornice

za plateno, namizno in damastno blago
Norbert Langer & sinovi
na Moravskem

platno vseh širin za telesno
in posteljno perilo, namizni
prti, serviete, garniture za
kavo, bele in barvaste, bri-
salke, žepni robci, brisalne
rute, šifon, širting, kreton,
batist itd. itd.

Švicarske vezenine.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in
perilo za novorojence se
po meri izdeluje solidno
in najceneje.

Opreme za neveste od K 350.— naprej.

Najnovejše modele za perilo
radi pokažemo na ogled.

Z odličnim spoštovanjem

Anton Šarc

Sv. Petra cesta št. 8
v Ljubljani. 2215-9

Proti debelosti!

Nov način notranjega in zunanjega zdravljenja debelosti, brez
porabe zdravil in brez premene hrane ali načina življenja.

Da postanete vitki in si obenem utrdite zdravje,
rabite samo

Ural milo.

Nič več debelih teles, nič več krepkih bokov, ampak mladostna
vitkost, harmonska rast in graciozna oblika stasu brez izpreme-
nitve načina življenja. Preprosto prijetno zdravljenje brez vsake
nevarnosti. Hrane ni treba preminjati. Ni zdravilo. Prirodni iz-
delek, ki zdravju ne škodi, za kar jamčimo. Prirodni učinek.
Deli telesa, ki se umivajo z Ural milom, izgube toščotost,
zmanjša se debelost in polepša stas dam, moških in otrok.
Na tisoče hvalnih priznanj. Ural milo obsega dobro izčiščen
zeliščni izvleček, ki stopi v koži nabrano toščo, ne da bi sko-
doval zdravju, kakor se to godi po neprestani porabi tako-
zvanih notranjih „zdravil“. Ural milo stane z natančnim navo-
dilom v velikih kosih po 250 gr en kos K 4.—, 3 kosi K 10.—,
6 kosov K 16.—, 12 kosov K 30.— po povzetju, ali če se pošlje
denar naprej. Od 3 kosov naprej franko. Naročila naj se na-
slavljajo na glavno zalogo 1906-5

M. Feith, Dunaj, VI., Mariahilferstrasse 45.

Stanje hranilnih vlog:
nad 20 milijonov K.

*

Rezervni zaklad:
nad 700.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah šte. 3,

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure do-
poldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%
ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapi-
talu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica
iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega re-
zervnega zaklada mestna občina ljubljanska
z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. Da je varnost vlog popolna,
svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico
tudi sodišča denar maloletnih otrok in va-
rovancev. 1707-5

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštna hranilnica.

Posoja se na zemljišča po 4% na leto. Z obrestmi
vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da zna-
šajo obresti in to odplačilo ravno 5%, izposojenega
kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol
leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi
vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto
6%, izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo
dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne
papirje.

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov

K. Košak zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice 5
priporoča slav. občinstvu svojo

veliko zalogo
zlatnine in srebrnine,
briljantov in diamantov
in drugih v njegovo stroko
142 spadajočih stvari 38
po najnižjih cenah.

Pravkar izšlo:

Janez Trdina.

Verske bajke, stare in nove.
Bajke in povesti o Gorjancih.
Zbranih spisov knjiga 2. 23—102

Ko je bil začel Trdina v 1. letniku
„Ljubljanskega Zvona“ 1. 1881. priob-
čevati svoje bajke in povesti, je ostrmel
slovenski svet nad bogato zakladnico
domišljije naroda, bivajočega ob do-
lenjskih Gorjancih, začudil pa se je
tudi nad obliko, v kakršni jih je pi-
satelj podajal. Snov, slog, jezik, vse
je bilo pristno narodno. Nabirajoč
narodno blago in pričujoč ga šir-
šemu svetu, ponarodnel je pisatelj sam.
Trdinove spise priporočamo z
mirno vestjo kot najlepši književni
dar, in sicer:

„Bahovi huzarji in Iliri“
broš. 3 K., s poštnino 3 K 20 v.
eleg. vez. 4 K 50 h. s poštnino 4 K 70 h.
Verske bajke in Bajke in
povesti o Gorjancih. I.
broš. 2 K., s poštnino 2 K 10 h.
eleg. vez. 3 K 20 h. s poštnino 3 K 40 h.
Dobiva se v založništvu

Lav. Schwentnerja
v Ljubljani
Prešernove ulice 3.

Dijake

iz dobrih hiš sprejme na stanovanje in
hrano ljublj. uradniška rodbina. Cene
po dogovoru. — Naslov pove uprav.
„Slov. Naroda“. 2804—2

Prodajalko

izučeno v trgovini z mešanim bla-
gom na deželi sprejme takoj Anton
Fatur, trgovec na Premu na No-
tranjskem. 2782—3

Niš več **telesnega zaprtja** po rabi
moje
Zaloga: Dunaj, I. Habsbur-
gergasse 1 a. Prospekt za
stonj. 12 kosov K 3, 24 ko-
sov K 5 franko po povzetju. 1309 10

Dijaki

se sprejmejo na dobro hrano
in lepo stanovanje pri učiteljski
rodbini.

Izve: se Gorupove ulice
št. 4 vrata 3. 2819—2

2 dijaka

mlajša, iz boljših rodbin, se sprejmeta
na hrano in stanovanje. — Naslov
pove upravn. „Slov. Nar.“. 2788—2

Mlad

2789—3

trgovski pomočnik

želi stopiti v kako trgovino špece-
rijske stroke v Ljubljani ali drugod.
Naslov na H. R., Kresnice poste rest.

Dva dijaka

iz boljše rodbine se vzameta na hrano
in stanovanje v Gradišču šte. 7,
I. nadst. na levo. 2780—2

Le malo časa

se prodaja zaradi opustitve
več vrst blaga 2812—2

pod tvorniško ceno
v modni trgovini

Rudolf Jesenko

Stari trg št. 13

Krasno izbero

konfekcije za dame in deklice

kakor tudi

manufakturno blago
perilo

vsakovrstne preproge

i. t. d.

priporoča

Anton Schuster

Ljubljana

Špitalske ulice šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene.

PRIZNANO NAJBOLJŠE OLJNATE BARVE.

FIRNEŽ LE IZ KRANJSKEGA LANENEGA OLJA.

TUZEMSKI IN INOZEMSKI LAKI.

NAJFINEJŠE

TELEFON 154.

BARVE ZA UMETNIKE

DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

FINE OLJNATE BARVE ZA

STUDIJE DRA. SCHOENFELDA & KO. V DÜSSELDORFU

(PUŠKA 20 VIN.)

MEČILA,

APARATE, BARVE IN PREDLOGE ZA

ŽGALNO SLIKANJE

VELIKO IZBIRO

LESENIH IZDELKOV

ZA VŽIGANJE IN POSLUKANJE IMATA

SLIKARSKI PAPIR
PLATNO, ČOPIČE
IN VSE DRUGE
POTREBŠČINE

BRATA EBERL

TOVARNA OLJNATIH BARV, LAKOV IN FIRNEŽEV

MIKLOŠIČEVA CESTA 6

LJUBLJANA.

ČOPIČI. — BRONCE. — KARBOLINEJ. — LIM.

Naznanilo.

Na splošno željo čast. naročnikov sem preselil dosedanje prodajalno z Mestnega trga št. 25 v
svetel, zdrav in cén, četudi bolj oddaljen lokal

na Sv. Petra cesti št. 37 na vogalu Resljeve ceste

(svoječasni prostori „Angleškega skladišča oblek“).

Zaraditega so se mi zmanjšali režijski stroški za tretjino dosedanjih in bom vedno lahko

prodajal tudi najnovejše blago celo po lastni ceni,

ker se zadovoljim rad tudi s samim konsumskim dobičkom, kar bo koristilo gotovo tudi mojim odjemalcem,
ki se jim obenem najvdaneje zahvaljujem za izkazano zaupanje.

Novo prodajalnico bom otvoril

v soboto, 2. septembra 1905

in bom prodajal od tega dne naprej samo

na Sv. Petra cesti št. 37 na vogalu Resljeve ceste

(svoječasni prostori „Angleškega skladišča oblek“).

Ker se bom pečal tudi s konfekcijo za gospode in dame, z izgotavljanjem kril, klobu-
kov, itd., bom opustil različne modne predmete, ki se prodajajo tam separirano

veliko pod lastno ceno.

Z odličnim spoštovanjem

A. Primožič.